

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ **Олег ШЕРЕМЕТ**
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ **Лада ШІРІНЯН**
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності _____ **072 «Фінанси, банківська справа, страхування та**
(код і назва спеціальності)

фондовий ринок»

освітньо-професійної програми **Фінанси, банківська справа та страхування**
на тему: **Оцінка фінансових ризиків в системі управління фінансовою**
безпекою підприємства

Виконав: здобувач **2** курсу, групи **ФІ-2-9М**

_____ **Руснак Андрій Миколайович**
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: _____ **Бойко Світлана Василівна**
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2025р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

«___» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Руснак Андрій Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Оцінка фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства

керівник проекту (роботи) Бойко С.В., к.е.н., доц.,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» вересня 2025 р. № 643-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 15 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, інтернет-ресурси, фінансова звітність підприємства та статистичні данні комерційного банку

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Розділ 1. Теоретичні основи управління фінансовою безпекою підприємства

Розділ 2. Оцінка фінансового стану та фінансових ризиків підприємства

Розділ 3. Рекомендації управління фінансовою безпекою підприємства

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

табл. 1.1. Підходи до сутності фінансової безпеки підприємств, рис. 1.1.

Концепція управління фінансовою безпекою підприємства, табл. 1.2 Класифікація

фінансових ризиків, рис. 1.5. Процес управління фінансовими ризиками та

фінансовою безпекою підприємства, табл. 2.5. Динаміка фінансових результатів

ТОВ «Верест», табл. 2.6. Динаміка рентабельності ТОВ «Верест», табл. 2.7.

Ліквідність балансу ТОВ «Верест», табл. 2.8. Динаміка показників ліквідності ТОВ «Верест», табл. 2.10. Динаміка відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Верест», табл. 2.12. Динаміка відносних показників ділової активності ТОВ «Верест», табл. 3.2. SWOT-аналіз фінансової безпеки і фінансових ризиків для ТОВ «Верест»

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Бойко С.В.		
II	Бойко С.В.		
III	Бойко С.В.		

7. Дата видачі завдання 05 вересня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 02.09.2025	
2	Робота над 1–м розділом та перевірка керівником	до 30.09.2025	
3	Робота над 2–м розділом та перевірка керівником	до 21.10.2025	
4	Робота над 3–м розділом та перевірка керівником	до 18.11.2025	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 25.11.2025	
6	Попередній захист	27.11.2025	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	02.12.2025	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	09.12.2025	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	15.12.2025	

Здобувач

(підпис)

Руснак А.М.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Бойко С.В.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Руснак А. М. «Оцінка фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Національний університет харчових технологій, Київ, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена узагальненню теоретичних положень оцінки фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства та розробка практичних рекомендацій з управління фінансовою безпекою.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі узагальнено теоретичні основи управління фінансовою безпекою підприємства.

Другий розділ присвячено оцінці фінансового стану та фінансових ризиків підприємства на прикладі ТОВ «Верест».

У третьому розділі розроблено рекомендації управління фінансовою безпекою підприємства.

***Ключові слова:** ризик, фінансовий ризик, фінансова безпека, управління ризиками, управління фінансовою безпекою*

ABSTRACT

Rusnak A. M. «Financial Risk Assessment in the Enterprise Financial Security Management System»

Qualification work for the degree of «Master» in the specialty 072 «Finance, banking, insurance and stock market». National University of Food Technologies, Kyiv, 2025.

The qualification work is devoted to the generalization of theoretical provisions for the assessment of financial risks in the enterprise financial security management system and the development of practical recommendations for financial security management.

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used literature and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the research objectives.

The first section summarizes the theoretical foundations of enterprise financial security management.

The second section is devoted to the assessment of the financial condition and financial risks of the enterprise using the example of Verest LLC.

The third section develops recommendations for managing the enterprise financial security.

Keywords: *risk, financial risk, financial security, risk management, financial security management*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Суть та підходи до управління фінансовою безпекою.....	9
1.2. Вплив фінансових ризиків на фінансову безпеку підприємства.....	16
1.3. Методичні підходи до оцінки фінансових ризиків підприємства.....	27
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА	37
2.1 Загальна характеристика ТОВ «Верест»	37
2.2 Оцінка ефективності діяльності ТОВ «Верест»	42
2.3 Оцінка фінансових ризиків та загроз фінансової безпеки ТОВ «Верест».....	53
Висновки до розділу 2.....	64
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	65
3.1. Напрями зменшення негативного впливу зовнішніх фінансових ризиків на діяльність ТОВ «Верест».....	65
3.2 Мінімізація внутрішніх фінансових ризиків та підвищення фінансової безпеки підприємства	69
3.3. Рекомендації формування механізму управління фінансовою безпекою ТОВ «Верест».....	79
Висновки до розділу 3.....	85
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасні підприємства працюють в умовах високо рівня ризиків діяльності та ці ризик пов'язані з воєнним станом і невизначеністю середовища роботи. Від ефективного управління фінансовими ризиками та фінансовою безпекою залежать перспективи діяльності підприємства, особливо в умовах воєнного стану. Необхідність постійного моніторингу ризиків та їх впливу на стан фінансової безпеки виникає через значну кількість зовнішніх та внутрішніх фінансових ризиків, зовнішніх та внутрішніх. загроз, а також відсутності дієвих механізмів мінімізації фінансових ризиків.

Проблематика оцінки фінансових ризиків для управління фінансовою безпекою є актуальною через відсутність досвіду оцінки фінансових ризиків, що може призвести до кризи неплатоспроможності, втрати фінансової стійкості, погіршення ділової активності та навіть банкрутства.

Проблемам управління фінансовою безпекою приділяли увагу в своїх іноземні та вітчизняні вчені, зокрема: Біланчук І. М., Варналій З. С., Возняк Г. В., Кнейслер О. В., Коваль Н. І., Лупенко Ю. О., Онищенко І. О., Полянський В. О., Халатур С. М. та інші. Однак у теоретичних розробках науковців висвітлювалися лише окремі аспекти управління фінансовою безпекою і не пропонувалася заходи одночасного управління безпекою і ризиками.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних положень оцінки фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства та розробка практичних рекомендацій з управління фінансовою безпекою.

Для реалізації поставленої мети було визначено такі завдання:

– узагальнити сутність та підходи до управління фінансовою безпекою;

- визначити вплив фінансових ризиків на фінансову безпеку підприємства;
- узагальнити методичні підходи до оцінки фінансових ризиків підприємства;
- провести оцінку ефективності діяльності підприємства;
- проаналізувати фінансові ризики та загрози фінансової безпеки;
- обґрунтувати напрями зменшення негативного впливу зовнішніх фінансових ризиків на діяльність;
- розробити перспективи мінімізації внутрішніх фінансових ризиків та підвищення фінансової безпеки підприємства;
- обґрунтувати рекомендації формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства.

Об'єктом дослідження є оцінка фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних положень і методичних підходів та інструментів оцінки фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану.

Методи дослідження. Методичною основою роботи є класичні та сучасні теорії, праці вчених, загальнонаукові принципи проведення наукових досліджень. Використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження процесів і явищ у їх взаємозв'язку та розвитку, а саме: монографічний (при формулюванні мети, завдань, предмету і об'єкту кваліфікаційної роботи); метод порівняльного аналізу (при дослідженні сутності фінансової безпеки, фінансових ризиків, підходів до управління фінансовою безпекою та її оцінюванням); трендовий метод (для аналізу тенденцій розвитку підприємства); статистичні (для оцінки фінансового стану та фінансових ризиків), табличний та графічний (при зображенні результатів проведеного дослідження).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні документи, праці вчених у періодичних наукових видання, а також

використані дані електронних ресурсів мережі Інтернет, матеріали фінансової звітності переробних підприємств, матеріали Національного банку України щодо побудови системи управління ризиками, прогнозні дані економічного розвитку від Кабінету Міністрів України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування під час побудови механізму управління фінансовою безпекою та фінансовими ризиками харчового підприємства.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Суть та підходи до управління фінансовою безпекою

Управління фінансовою безпекою підприємства повинно розпочинатися з усвідомлення всіма учасниками даного процесу сутності фінансової безпеки та її ознак. Найгіршим станом фінансової безпеки підприємства є банкрутство підприємства.

У сучасній науковій літературі поняття фінансової безпеки підприємства інтерпретується через призму різноманітних підходів, що відображають багатовимірність цього явища. «Залежно від теоретичних засад, дослідники акцентують увагу на окремих аспектах: управлінських, ризик-орієнтованих, ресурсних, функціональних» [43, с. 107]. В таблиці 1.1 наведено узагальнені підходи до трактування фінансової безпеки підприємств, їх сутність та концептуальні положення.

Таблиця 1.1

Підходи до сутності фінансової безпеки підприємств

Підхід	Сутність підходу	Основні положення підходу
1	2	3
Системний	Складова економічної безпеки з власної структурою та індивідуальним механізмом реалізації	Фінансова безпека як частину цілісної системи підприємства; враховує взаємозв'язки з іншими категоріями та зовнішніми впливами
Функціонально-динамічний	Фінансова безпека -результат ефективного управління ресурсами, що забезпечує стабільність та стійкість підприємства в умовах змінного середовища	Забезпечення фінансової безпеки ґрунтується на здатності підприємства адаптуватися та ухвалювати адекватні управлінські рішення для досягнення стратегічних цілей.

1	2	3
Управлінський	Фінансова безпека забезпечується через цілеспрямоване управління фінансовими процесами, що охоплюють грошові потоки, фінансові результати, структуру капіталу та ризики, відповідно до стратегічних інтересів підприємства.	Інструментарій фінансової безпеки формується відповідно до фінансових інтересів акціонерного товариства.
Ризик-орієнтований	Акцент на управлінні фінансовими ризиками, моніторинг і превентивні заходи	Система управління ризиками. планування, впровадження ризик-орієнтованого управління
Цифровий	Забезпечення фінансової безпеки бізнесу з урахуванням цифровізаційного фактору	Використання сучасних ІТ-систем та бізнес-моделей: формування цифрові інструменти для прогнозування і зниження ризиків. кібербезпека

Джерело: [43, с. 107]

Забезпечення фінансової безпеки, особливо в період кризи чи невизначеності ділової активності, є одним з основних завдань керівництва будь-якого підприємства. Забезпечення фінансової безпеки підприємства повинна бути комплексом взаємозалежних збалансованих рішень як у сфері забезпечення захисту фінансових інтересів суб'єкта господарювання, так і в управлінні його фінансової діяльності. А також враховувати альтернативні шляхи гарантування безпеки підприємства, при чому вибір конкретного проекту повинен відповідати фінансовій стратегії та фінансовій політиці підприємства.

Управління фінансовою безпекою підприємства має містити такі елементи як: сукупність принципів, функцій, цілей, завдань, важелів та інструментів.

Об'єктом управління фінансовою безпекою підприємства виступає фінансова діяльність підприємства, безпеку якої необхідно забезпечити (фінансова діяльність – це процес, на який спрямовується функціонування підсистеми забезпечення фінансової безпеки).

Рисунок 1.1. Концепція управління фінансовою безпекою підприємства

Джерело: складено на основі узагальнення наукової літератури

Суб'єкти управління фінансовою безпекою – це керівництво підприємства і його персонал незалежно від займаних посад і виконуваних обов'язків. Деталізація зовнішніх загроз фінансовій безпеці суб'єктів підприємства від різних суб'єктів наведено у праці Дубинської О., Фокіна О. [14]. За суб'єктами можна ідентифікувати загрози фінансовій безпеці можна розподілити таким чином: загрози з боку керівництва підприємства через неефективні фінансові рішення та неефективні фінансові відносини; загрози, зумовлені діями конкурентів; загрози з боку працівників фірми через непрофесійні фінансові рішення; загрози, зумовлені діями посадових осіб державних органів; загрози з боку постачальників та інших

суб'єктів ринкового середовища через порушення платіжної дисципліни, банкрутство, невиконання умов контрактів.

Предмет фінансової безпеки підприємства полягає у діяльності суб'єктів фінансової безпеки як реалізації принципів, функцій, стратегічної програми або конкретних заходів з забезпечення фінансової безпеки, яка спрямована на об'єкти фінансової безпеки.

Основна мета управління фінансовою безпекою впливає із сутності фінансової безпеки підприємства і полягає у безперервному й сталому підтриманні такого стану фінансової діяльності, який характеризується збалансованістю і якістю всіх фінансових інструментів, технологій і фінансових послуг, які використовуються підприємством, стійкістю до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також – розвиток цієї системи. Кондратенко Н. О., Трембач Р. П. вважають, що «метою управління фінансово-економічною безпекою СПД є гарантування фінансової стійкості та максимально ефективного функціонування суб'єкта підприємництва в поточному періоді та високого потенціалу його розвитку у майбутньому» [20, с. 58]. Таким чином, фінансова безпека належить одночасно і до питань стратегії розвитку підприємства і до тактики. В поточному періоді ознакою фінансової безпеки є фінансова стійкість та ефективність (прибутковість), проте стан підприємства можна вважати безпечним, коли підприємство працює успішно багато років та не банкрутує.

Організація, побудова та функціонування якісної та ефективної системи забезпечення фінансової безпеки підприємства з метою максимальної ефективності має ґрунтуватися на наступних принципах:

1. Принцип адаптивності. Кожен конкретний суб'єкт господарювання в результаті помилок у фінансовій, господарській та управлінській сфері, або змін зовнішнього середовища може впасти в період кризи, або стати банкрутом. Цей принцип обумовлює необхідність проведення превентивних

діагностичних заходів щодо забезпечення стабільності та ефективності своєї діяльності. Тобто суть цього принципу полягає у своєчасному виявленні загроз, здатності підприємства ефективно долати негативний вплив цих загроз, корегуванні методів та заходів задля забезпечення розвитку підприємства.

2. Принцип безперервності. Для ефективного захисту діяльності підприємства в умовах підвищеного ризику та конкуренції необхідне безперервне функціонування та виконання своїх завдань системою фінансової безпеки підприємства, щоб вчасно відреагувати на появу негативних факторів як внутрішнього, так і зовнішнього походження, які можуть призвести до кризових ситуацій і, як наслідок – банкрутства. Тобто ця система повинна постійно аналізувати та відстежувати стан зовнішнього та внутрішнього середовища та потенційні загрози фінансовій безпеці підприємства.

3. Принцип законності. Робота системи повинна плануватися та здійснюватися на основі чинного законодавства. Порушення закону може привести до послаблення системи фінансової безпеки підприємства, штрафних санкцій з боку правоохоронних органів та інших негативних наслідків, що можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства та поставити під загрозу його діяльність.

4. Принцип оптимальності або економічної доцільності. Суть цього принципу полягає у тому, що витрати на забезпечення не мають перевищувати доходи підприємства. Тобто витрати на попередження або подолання загрози повинні бути адекватними її рівню та обсягу.

5. Принцип системності. Система забезпечення фінансової безпеки підприємства має складатися з певної сукупності взаємопов'язаних елементів, що забезпечують функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки як підприємства в цілому, так і окремих її ланок. Тобто необхідно оцінювати фінансову ситуацію, як взаємодію комплексу змінних усередині організації, відслідковуючи при цьому вплив зовнішнього середовища на її

трансформацію, оскільки фактори, які призводять до кризових явищ на підприємстві, або послабленню фінансової безпеки суб'єкта господарювання можуть бути викликані причинами як зовнішнього, так і внутрішнього характеру.

6. Принцип координації. Тобто погодженість у діяльності всіх учасників системи, включаючи тісні ділові контакти й узгодження дій із зовнішніми організаціями, які забезпечують безпеку підприємств, оскільки для виконання необхідних завдань необхідне постійне погодження між собою усіх ланок підприємства та елементів системи забезпечення фінансової безпеки як по горизонталі, так і по вертикалі.

7. Принцип диференціювання. В залежності від характеру загрози і ступеня важкості наслідків керівники господарюючого суб'єкта мають вибирати адекватний захід протидії.

8. Принцип постійного контролю. На підприємстві повинен здійснюватися контроль з боку керівництва, за діяльністю співробітників служби забезпечення фінансової безпеки підприємства.

9. Поєднання гласності та конфіденційності. Система основних заходів забезпечення фінансової безпеки має бути відома всім працівникам підприємства. Але повний перелік способів, сил, засобів, методів забезпечення безпеки повинні бути законспіровані та відомі дуже вузькому колу фахівців. Результати діагностики ймовірності настання криз та втраті фінансової стійкості чи стабільності підприємства повинні бути комерційною таємницею. Розголошення даних може негативно вплинути на систему забезпечення фінансової безпеки, зокрема викликати негативну реакцією партнерів, контрагентів, інвесторів. Також цю інформацію можуть використати конкуренти.

10. Принцип плановості. Діяльність по забезпеченню безпеки формується на основі єдиного задуму, викладеного в комплексній програмі та конкретних планах по окремих напрямках безпеки.

11. Принцип явності в інтерпретації результатів. Неправильне чи

некоректне розуміння аналізу, може призвести до хибних дій з боку керівництва, вибору невірних методів і заходів, що може негативно вплинути на ефективність діяльності підприємства в цілому. Тому результати аналізу та рекомендації щодо забезпечення системи фінансової безпеки на підприємстві необхідно формувати вкрай чітко.

12. Принцип компетентності. Усі учасники, які беруть участь у формуванні системи забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання мають бути достатньо освічені, кваліфіковані та вчасно і якісно виконувати свої обов'язки, а також бути обізнаними та мати необхідний досвід у сфері їхньої діяльності.

Всі ці принципи обов'язково мають бути пов'язані між собою. Недотримання хоча б одного з них ставить під загрозу дієвість системи забезпечення фінансової безпеки підприємства та ефективність його діяльності в цілому.

Управління фінансовою безпекою є професійною діяльністю та вимагає високого рівня професіоналізму, пересічний фінансист не може розробити та реалізувати управління фінансовою безпекою. Для управління фінансовою безпекою необхідно розробити стратегію та тактику з високим рівнем професійності та дотримання національних і міжнародних стандартів.

- Стандарт ISO 31000 (Міжнародна організація по стандартизації),
- International Financial Reporting Standards - IFRS. Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB),
- BCI (Business Continuity Institute): DRI (Disaster Recovery Institute); Стандарти та сертифікати Британського інституту стандартизації (BSI); Австралійська Національна організація аудиту (ANAO),
- Стандарти MRP / ERPAPICS (American Production and Inventory Control Society),
- Стандарт ISO-9000 (Міжнародна організація по стандартизації),
- Стандарт AA 1000 SES (Stakeholder Engagement Standard) - Інститут контролю соціальної відповідальності (Institute of Social and Ethical

Reporting),

– Стандарт ISO-26000 Соціальна відповідальність (Міжнародна організація по стандартизації) [20, с. 59].

Фінансова безпека підприємства є складовою частиною (ланкою) його економічної безпеки та визначається як стан фінансових ресурсів, що забезпечує ефективність, платоспроможність, фінансову стійкість і незалежність підприємства в умовах внутрішніх і зовнішніх ризиків. Фінансова безпека відображає здатність підприємства ефективно управляти фінансовими відносинами, протистояти фінансовим ризикам та забезпечувати сталий розвиток підприємства у довгостроковому періоді.

1.2. Вплив фінансових ризиків на фінансову безпеку підприємства

«Звісно, визначення поняття «ризик» є доволі загальним та потребує певної конкретизації відповідно до джерела його формування та впливу» [33, с. 114], такої думки Нейков С.О., Пашали Є.О. Визначення поняття «ризик» є у працях вчених та законах України, Постановах Кабінету Міністрів України та Національного банку України, міжнародних документах:

– «ризик – імовірність виникнення будь-якої небезпечної події протягом певного періоду або за певних обставин» (Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 № 2245-III),

– «ризик – можливість виникнення певної події, настання якої призводить до фінансових чи іншого виду втрат членів та/або учасників платіжної системи» (Постанова НБУ «Про затвердження Правил Національної системи масових електронних платежів» від 10.12.2004 № 620),

– «ризик – ймовірність виникнення негативних наслідків від провадження господарської діяльності та можливий розмір втрат від них, що вимірюється у кількісних та якісних показниках» (Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської

діяльності» від 05.04.2007 № 877-V),

– «ризик – ймовірність настання події або здійснення дії, наслідком якої може бути негативний вплив на розмір капіталу або надходжень установи» (Рішення НКЦПФР від 01.10.2015 № 1597),

– «ризик – можливість настання події, що матиме вплив на здатність установи виконувати завдання і функції та досягати визначеної мети (місії), стратегічних та інших цілей діяльності установи» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062),

– «ризик – загроза, що ідентифікується в бюджетній, податковій, митній, грошово-кредитній або інвестиційній сфері, вплив якої призводить до тінізації економіки та послаблення економічної безпеки держави» (Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» від 28.01.2021 № 1150-IX),

– «ризик – імовірність виникнення збитків або додаткових втрат, або недоотримання доходів, або невиконання стороною договірних зобов'язань унаслідок впливу негативних внутрішніх та зовнішніх факторів» (Постанова Національного банку України від 27.12.2024 № 185),

– «ризик – можливість виникнення несприятливої (негативної) події або ряду таких подій, що визначається ймовірністю, джерелами і обставинами виникнення та наслідками» (Постанова КМУ від 01.04.2025 № 367).

На основі визначень з чинного законодавства можна визначити основні ознаки поняття «ризик»:

- не фактичне настання, а потенційне настання певної події, іншими словами – ймовірність настання чи виникнення,
- наслідком події мають бути негативні наслідки та втрати, в тому числі фінансові втрати.

«Основні характеристики ризику є невизначеність, альтернативність та неузгодженість» [2].

Фінансові ризики – це різновид ризиків, пов'язаний із невизначеністю

майбутніх доходів та витрат від здійснення діяльності підприємством [13, с. 71-72]. Тобто він насамперед пов'язаний із прибутком як основним фінансовим результатом будь-якої підприємницької діяльності. Але при цьому він характеризує не лише ризик зменшення рівня прибутку чи взагалі отримання збитків, а у ризик утратити можливість скористатися сприятливою ситуацією на ринку, тобто ризик упущених можливостей. Саме останній і є головною причиною, яка може вплинути на конкурентоспроможність підприємства.

«Фінансові ризики є невід'ємною складовою будь-якої діяльності підприємства, особливо у сучасних умовах високої волатильності ринків та економічної нестабільності» [46, с. 46]. На нашу думку, фінансові ризики є притаманні всім українським підприємствам, оскільки вони працюють у сукупності зовнішніх фінансових ризиків, загальної економічної нестабільності, воєнного стану та ін.

Вплив фінансових ризиків на фінансову безпеку підприємства є доведений науково та аналітично. В основі такого зв'язку визначають, що чим меншим є фінансовий ризик (фінансові ризики) підприємства, його чутливість до внутрішніх та зовнішніх ризиків, то кращим є рівень фінансової безпеки. І навпаки, за високого рівня фінансового ризику (фінансових ризиків) гіршим є рівень фінансової безпеки.

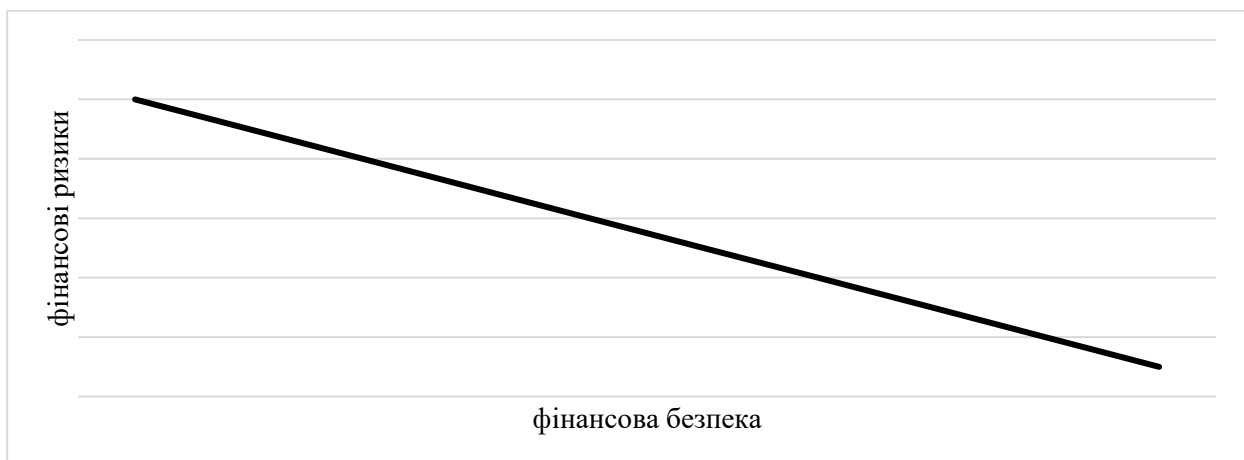

Рис. 1.2. Залежність фінансової безпеки підприємства та фінансових ризиків

Джерело: побудовано автором

На рис. 1.2 наведена найпростіша модель зв'язку між фінансовою безпекою підприємства та фінансовими ризиками. За найвищого рівня фінансових ризиків – підприємство має найменший ризик загроз фінансової безпеки та її добрий стан, за найнижчого рівня фінансових ризиків – підприємство має найвищий ризик фінансової безпеки.

Розглянемо думки Нейков С.О., Пашали Є.О., вони вважають «фінансовий ризик – вид ризику, який є невід'ємною частиною фінансової діяльності та комерційних угод, і виникає внаслідок невизначеності факторів та конфліктності умов та характеризується можливістю виникнення фінансових втрат як результату вибору у процесі прийняття управлінських рішень» [33, с. 114]. Якщо взяти за основу це визначення, то фінансовий ризик виникає кожного разу, коли підприємство приймає участь у фінансових відносинах та виступає у ролі продавця чи покупця, страхувальника, кредитора чи позичальника, платника податків, емітента цінних паперів чи інвестора. Таким чином, будь яка фінансова операція чи участь у фінансових відносинах має потенційний ризик негативних наслідків, втрат, погіршення фінансового стану тощо.

«Фінансовий ризик – це результат вибору його власниками або керівниками альтернативного фінансового рішення, спрямованого на досягнення бажаного цільового результату фінансової діяльності з імовірністю економічного збитку (фінансового збитку) через невизначеність його реалізації» [45].

Для визначення та аналізу фінансових ризиків необхідно розглянути їх класифікацію. Така різновидність відображена в табл. 1.2 Більш повні класифікації фінансових ризиків підприємства можна отримати з праць Нейкова С.О., Пашали Є.О., коли фінансові ризики поділяють на внутрішні та зовнішні [33, с. 116].

Зовнішні фінансові ризики можуть містити численні ризики (Нейкова С. О., Пашали Є. О. – «законодавчих змін, державні, інфляційні, дефляційні, валютні, депозитні, податкові, ринкові, відсоткові» [33, с. 116]):

Класифікація фінансових ризиків

Різновидність ризиків	Причини виникнення	Наслідки для підприємства
Ризик зменшення фінансової стійкості	Нераціональна структура капіталу та наявність у ньому великої частки позикових коштів	Може призвести до фінансової кризи, а в гіршому випадку - до банкрутства.
Ризик неплатоспроможності	Недостатній обсяг ліквідних активів.	Збільшення кредиторської заборгованості, що може стати причиною втрати фінансової стійкості.
Інфляційний ризик	Зростання рівня інфляції. Розглядається як зовнішній ризик, на який підприємство не має впливу.	1. Зменшення реальної вартості грошових активів. 2. Знецінення доходів і прибутків.
Процентний ризик	Зміни процентної ставки (кредитної та депозитної) на фінансовому ринку.	1. Збільшення виплат за кредитом, а також у зв'язку зі зростанням кредитної ставки і збільшенням дивідендних виплат. 2. Зменшення доходів від депозитів за їх наявності.
Інвестиційний ризик	1. Невдалий вибір фінансових інструментів для інвестування. 2. Фінансові ускладнення або банкрутство компанії, в яку були вкладені інвестиції.	Втрата вкладеного капіталу або зменшення очікуваного доходу.
Валютний ризик	Короткострокові або довгострокові коливання валютного курсу.	1. Зменшується натуральна вартість валюти у зв'язку з ростом інфляції в країні. 2. Виникнення непередбачуваних фінансових витрат у експортерів або імпортерів, зважаючи на те, в який бік здійснюється коливання. 3. Зменшення прибутку від поточних операцій і втрата певного сегменту порівняно з іноземними виробниками.
Ризик втраченої вигоди	Нездійснення певних заходів або несвоєчасного прийняття управлінських заходів.	Виникнення непрямих збитків або отримання прибутку менше очікуваного.

Джерело: [13, с. 72]

1. Ризики законодавчих змін, коли змінюються норми законів, постанов Кабінету Міністрів України, інших нормативних актів щодо діяльності підприємств та фінансових відносин. Інколи підприємство вимушене

припинити свою діяльність, тому що вона не відповідає законодавству, наприклад, втрата чинності Господарського кодексу України у 2025 році та ліквідація окремих організаційних форм діяльності. Ризики законодавчих змін також містять ризики зміни фінансової діяльності, наприклад, заборона чи обмеження емісії цінних паперів, отримання кредитів, здійснення платіжних операцій, в тому числі із застосуванням готівки, страхування та оподаткування тощо.

2. Державні ризики або ризики країни, пов'язані зі зміною соціально-економічного стану в країні, зміни адміністративного устрою, політичної влади та іншими змінами. До переліку фінансових ризиків відносять остання часом ризики воєнного стану, що загрожують державному устрою та можуть безпосередньо впливати на фінансовий стан підприємства. З урахуванням воєнного стану перелік ризиків поповнився воєнними ризиками та політичними, що не прямо, але опосередковано можуть негативно впливати на фінансовий стан. За постановою Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2024 р. № 388 визначено перелік воєнних ризиків (рис. 1.3) та політичних ризиків (1) здійснене органами державної влади України примусове відчуження майна/вилучення майна суб'єкта господарювання (позбавлення права власності на майно); 2) безпідставне (незаконне) відкликання ліцензії з боку регулятора ринку або примусове припинення (зупинення) діяльності суб'єкта господарювання державними органами, що встановлене рішенням суду, що набрало законної сили, крім випадків, коли таке припинення діяльності спричинене невиконанням суб'єктом господарювання вимог законодавства; 3) невиконання або відмова від виконання державою зобов'язань, визначених законодавством, стратегічними або програмними документами, затвердженими в установленому законодавством порядку, та/або інвестиційним договором за умови, що суб'єкт господарювання має право вимагати виконання таких зобов'язань; 4) введення державою заборони (платіжні ембарго, мораторій) на здійснення розрахунків; 5)

неможливість конвертації валюти або переказу валюти за кордон суб'єктом господарювання, крім випадків, передбачених законодавством).

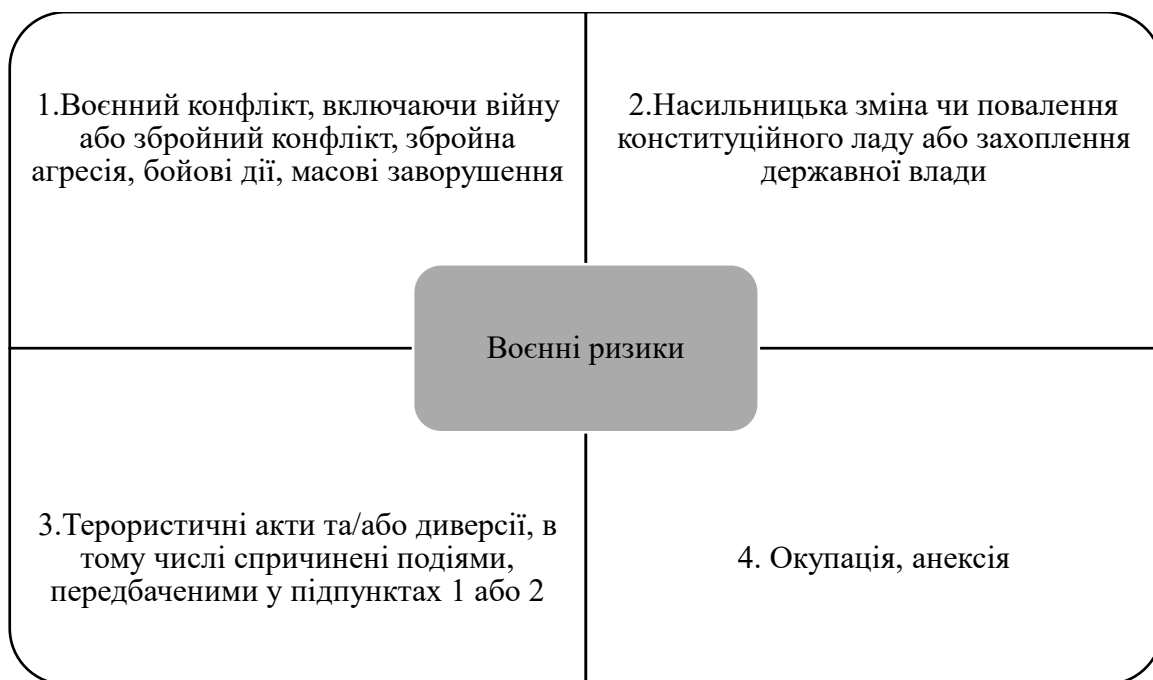

Рис. 1.3. Класифікація воєнних ризиків

Джерело: [4]

3. Інфляційні ризики, пов'язані з ціновими коливаннями та ціновою нестабільністю, відсутністю укладати довгострокові контракти з фіксованою ціною як на постачання, так і продаж продукцію тощо. Інфляційні ризики впливають негативно на доходи та витрати підприємства, інші показники фінансового стану та ділової активності.

4. Дефляційні ризики, пов'язані з ціновими коливаннями та ціновою нестабільністю проте у бік зменшення цін, негативними наслідками від зменшення цін та доходів, коли наприклад підприємство має непогашені кредити але доходи зменшуються через загальне зменшення цін на продукцію.

5. Валютні ризики, пов'язані з коливаннями курсів валют та коливаннями вартості контрактів за імпортно-експортними операціями, кредитами від міжнародних кредиторів та іноземних інвесторів. До валютних

ризиків особливо чутливим є ті підприємства, які мають імпортно-експортні операції.

6. Депозитні ризики, пов'язані з негативними наслідками та втратами від тимчасово розміщених коштів на депозитних рахунках банків. Депозитні ризики пов'язані з можливістю втрати коштів, відсотків нарахованих у разі неплатоспроможності банків та проблем ліквідності у банківській системі України.

7. Податкові ризики, пов'язані з негативними наслідками зміни податкової політики держави та органів місцевого самоврядування. Податкові ризики реалізуються у підвищенні податкового тиску на підприємства, часті зміни податкового законодавства та податкового адміністрування. Податкові ризики переважно пов'язані з підвищенням ставок податку на прибуток, податку на додану вартість, майнових податків, акцизних податків тощо. Податкові ризики також пов'язані зі складністю податкового адміністрування, блокування податкових накладних тощо.

8. Ринкові ризики пов'язані з зміною економічної кон'юнктури ринку, змінами конкурентних позицій, посилення конкуренції та прояви монополізму. Ринкові ризики можуть проявлятися через втрату частини ринку та послаблення конкурентної позиції.

9. Відсоткові ризики пов'язані з коливаннями відсоткових ставок на кредитному та депозитному ринках, підвищення облікової ставки національного банку та високу «вартість грошей», яка робить більшість кредитних продуктів недоступними для підприємств.

Внутрішні фінансові ризики мають розгалужену класифікацію [33, с. 116], що зображена на рис. 1.4.

Внутрішні фінансові ризики підприємства розділяють на три основні групи: інвестиційні, операційні та інші. До інвестиційних відносять такі: кредитні, дивідендні, портфельні, тимчасові, селективні, капітальні та індивідуальні.

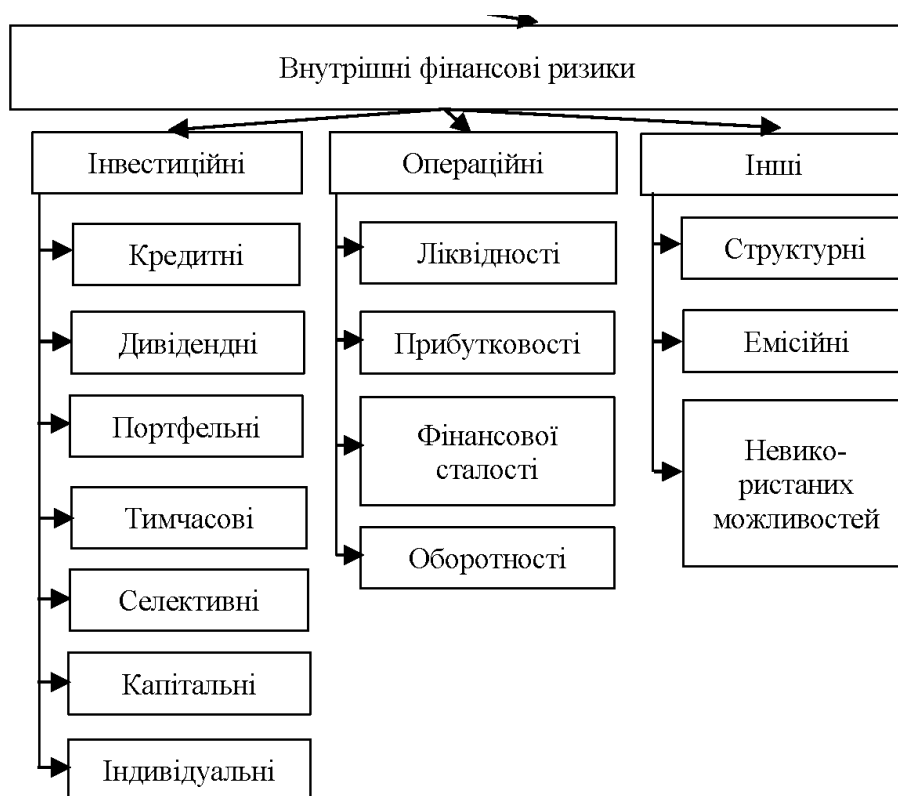

Рис. 1.4. Класифікація внутрішніх фінансових ризиків

Джерело: [33, с. 116]

Кредитні ризики проявляються у ймовірності фінансових збитків через відсутність платежу або несвоєчасний розрахунок. Даний тип ризику супроводжує діяльність підприємств при наданні покупцям комерційного (товарного) кредиту. Тому кредитний ризик опонує формуванню платоспроможності, платіжній дисципліні і реалізується через власну розроблену кредитну політику.

Дивідендні ризики пов'язані з можливістю зменшення або припинення виплат дивідендів акціонерам підприємства. Причинами даних ризиків є зниження їх прибутковості, зміни в його фінансовій політиці або несприятливі економічні умови. У разі зменшення дивідендних виплат через зменшення прибутковості втрачається інвестиційна привабливість підприємства, його ринкова капіталізація та можливість залучення додаткових коштів через фондовий ринок.

Портфельні ризики пов'язані з інвестиційним портфелем, що

складається з різних фінансових інструментів, таких як акції, облігації, валюти тощо. Негативний вплив від портфельних ризиків проявляється у надмірній залежності від окремих активів, зниженні ефективності диверсифікації тощо.

«Тимчасові ризики являють собою ризики, які пов'язані з обмеженням у часі для здійснення певних фінансових операцій або інвестицій. Негативний вплив даного типу ризиків проявляється у додаткових втратах через зміну ринкових умов та нездатності швидко продавати активи за справедливою ціною в необхідний час» [33, с. 117].

«Селективними ризиками є такі ризики, що пов'язані з вибором конкретних інвестицій або активів. Даний тип ризику полягає у неправильній оцінці потенціалу інвестицій, що може призвести до збитків, та неотриманні інвесторами очікуваних доходів через неправильно обрану стратегію» [33, с. 117].

Капітальні ризики є ризиками, які пов'язані з ймовірністю втрати вкладеного капіталу, що включають ризики, які призводять до зменшення капіталу, та ризик банкрутства.

Операційними фінансовими ризиками є ризик ліквідності, прибутковості, фінансової сталості та оборотності та визначаються переважно відносними показниками фінансового стану.

Ризик ліквідності – це різновид операційних ризиків, який залежить від можливості розрахуватися за поточними зобов'язаннями ліквідними та високоліквідними активами (грошовими коштами). Ризик ліквідності полягає у втраті платоспроможності та втрати ділової репутації через прострочення платежів.

Ризик прибутковості – це вид ризику, який залежить від рівня прибутку та прибутковості, що визначає ризик надмірної втрати грошових коштів через необґрунтовані та економічно неефективні витрати та недоотримані доходи. Даний вид ризику набуває не прийнятних розмірів, коли підприємство отримує збиток у довгостроковому періоді. Ризик

прибутковості надалі впливає на стан ліквідності через втрату коштів та неможливість фінансування витрат, стан фінансової стійкості через втрату капіталізацію, що зменшена на розмір збитків.

Ризиком фінансової стійкості є вид ризику, що виникає при порушенні фінансової рівноваги підприємства та проявляється у порушенні пропорцій між капіталом (власним капіталом) та зобов'язаннями підприємства (кредити банків, зобов'язання за облігаціями, поточна заборгованість).

Ризик оборотності є ризиком, який формується під впливом швидкості обігу активів. Даний вид ризику залежить від швидкості оборотності активів, зобов'язань тощо.

До інших фінансових ризиків відносять такі типи ризиків: структурні, емісійні та ризики невикористаних можливостей.

Між зовнішніми та внутрішніми ризиками вчені визначають ще секторальні чи галузеві ризики, тобто ризики притаманні окремому виду діяльності. У розділі 2 проаналізовано харчове підприємство, яке має ризики переробної промисловості. Ключові ризики функціонування підприємств харчової промисловості в умовах війни досліджували Євстахевич В. Л., Комар В. М., Гармаш Р. В., Ожибко В. Б., Воїнський Н. В., Давидович М. І. [15]. «Логістичні ризики, зокрема, блокування транспортних маршрутів і знищення інфраструктури, впливають на постачання та розподіл продукції, що призводить до зростання витрат і затримок. Фінансові ризики, такі як коливання валютних курсів і підвищення цін на сировину, потребують від підприємств розробки гнучких фінансових стратегій і резервів. Персональні ризики включають втрату кваліфікованих кадрів через мобілізацію та міграцію, що ускладнює управління виробничими процесами. Технологічні ризики пов'язані з можливими збоями у виробничому обладнанні та труднощами його ремонту, що потребує інвестицій у модернізацію» [15]. Кулаковська Т.А., Петкова Д.Ф. досліджували правління фінансовими ризиками на підприємствах харчової галузі [23].

Додатковими ризиками фінансовій безпеці підприємства є:

кіберзагрози та захист даних [50, с. 24],
фінансові шахрайства та зловживання [50, с. 24],
нестабільність фінансових ринків [50, с. 24].

Отже, фінансовий ризик – виникає кожного разу, коли підприємство приймає участь у фінансових відносинах та виступає у ролі продавця чи покупця, страхувальника, кредитора чи позичальника, платника податків, емітента цінних паперів чи інвестора. Таким чином, будь яка фінансова операція чи участь у фінансових відносинах має потенційний ризик негативних наслідків, втрат, погіршення фінансового стану тощо. Залежно від обставин виникнення фінансові ризики поділяються на внутрішні та зовнішні, але вони обов'язково впливають на стан фінансової безпеки підприємства.

1.3. Методичні підходи до оцінки фінансових ризиків підприємства

Управління фінансовою безпекою підприємства на основі оцінки фінансових ризиків передбачає реалізацію послідовності заходів, які мають реалізовуватися у логічній послідовності. Процес управління фінансовими ризиками можна розподілити за наступними кроками (рис. 1.5).

Розглядаючи методи оцінки фінансових ризиків (табл. 1.3), можна побачити, що будь-який із цих методів має свої недоліки та переваги. Вибір того чи іншого методу залежить від виду фінансових ризиків, а також від наявності необхідної інформації. Також велике значення має й вид діяльності підприємства, адже кожен сегмент ринку може мати різні фактори впливу, може існувати обмеженість у наявності необхідної інформації тощо.

Також необхідно визначити основні цілі підприємства, на що буде спрямована його діяльність (на збільшення прибутку, розширення ринку або інше).

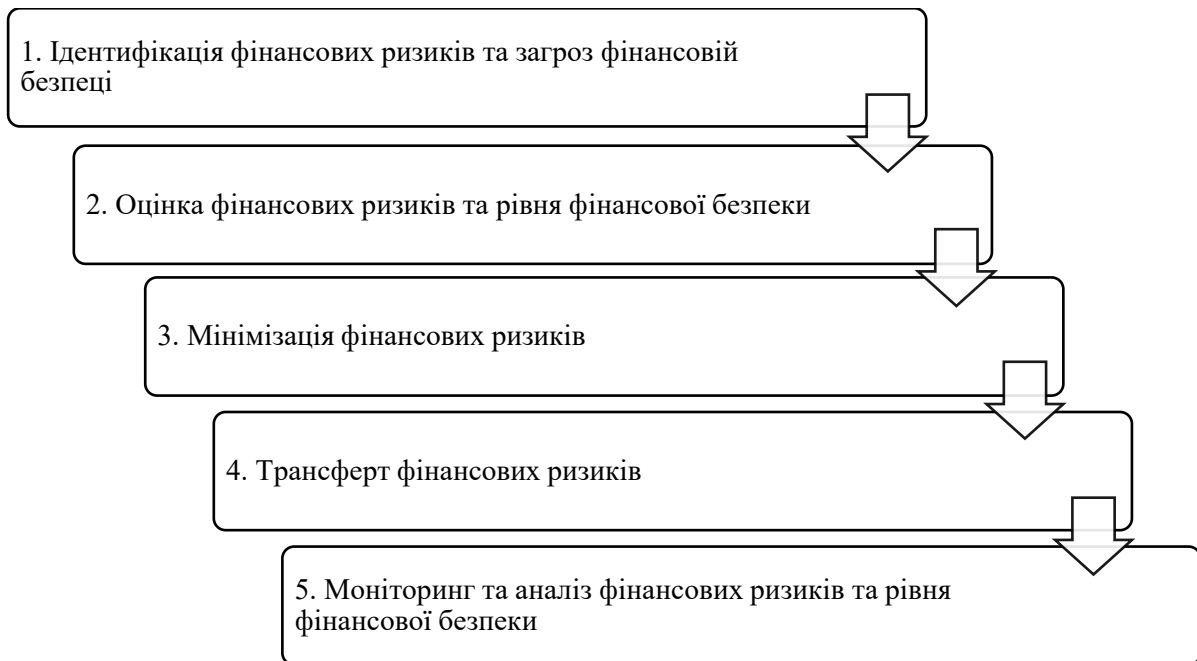

Рис. 1.5. Процес управління фінансовими ризиками та фінансовою безпекою підприємства

Джерело: автором побудовано

Оцінка фінансових ризиків передусім спрямована на визначення того, чи не виникнуть утрати від певних рішень, які спричиняють фінансові ризики, більше, ніж отримані результати [13, с. 74].

Таблиця 1.3

Класифікація методів оцінки фінансових ризиків

Назва методу	Сутність методу
1	2
Комплексний метод оцінки ризиків	Виділяються основні показники діяльності та оцінюється ступінь ризику для кожного з них. Після його визначення складається загальний висновок про доцільність здійснення даного виду діяльності.
Систематичний метод оцінки ризику	Для оцінки цього ризику використовується коефіцієнтом чутливості p , що характеризує відношення коливань у результатах діяльності галузі стосовно результатів діяльності певного сегменту або загалом економіки країни.

Продовж. табл. 1.3

Статистичні методи: оцінка вірогідності виконання, аналіз вірогідного розподілу потоку платежів, дерево рішень, імітаційне моделювання ризиків, а також технологія Risk Metrics тощо.	Основною відмінністю цього методу є використання статистичних даних, тобто результатів попередніх аналізів впливу фінансових ризиків.
Аналітичні методи: аналіз чутливості, метод коректування норми дисконту з урахуванням ризику, метод еквівалентів, метод сценаріїв та ін.	В основі цього методу лежить використання математичних моделей, які переважно оцінюють ризику інвестиційних та інноваційних проєктів.
Методи експертних оцінок	Сутність полягає в опитуванні групи експертів та подальшому аналізі результатів, які є єдиним джерелом інформації. Цей метод використовують за обмеженості вихідної інформації та передбачає відсутність впливу експертів один на одного.
Метод оцінки фінансової стійкості: - оцінка фінансової стійкості; - оцінка доцільності витрат.	Метод спрямований на визначення потенційних зон ризику в діяльності підприємства на основі оцінки фінансової стійкості.
Рейтинговий метод оцінки	Цей метод оцінки ґрунтується на розрахунку остаточного рейтингу шляхом визначення необхідних показників, шкали оцінки їх ваги в діяльності та шкали оцінки їх значень.
Нормативний метод	Розраховуються основні фінансові коефіцієнти: 1. коефіцієнт ліквідності; 2. коефіцієнт заборгованості; 3. коефіцієнт автономії; 4. коефіцієнт маневреності; 5. коефіцієнт імобілізації; 6. коефіцієнт покриття.
Фундаментальний метод	Цей метод передбачає розрахунок таких показників: 1. мінливості прибутковості активу, малих розмірів компанії (P/ BV); 2. незбалансованого зростання (ROE вище за коефіцієнт збалансованого зростання) та ін.
Метод аналогів	Використовується тільки тоді, коли використання інших методів неможливе. Він ґрунтується на перенесенні результатів оцінки інших аналогічних об'єктів на досліджуваний.

Джерело: [13, с. 73]

Н. І. Коваль, К. В. Корніюк визначає методичні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану з поділом на традиційні та нетрадиційні методи.

Традиційні методи оцінки рівня фінансової безпеки підприємства базуються на оцінці ефективності та надійності функціонування з такими

особливостями: базується на оцінці показників ефективності функціонування підприємства та захисту його майна і ресурсів в умовах війни, базується на оцінці показників фінансової стійкості та платоспроможності, базується на теорії розпізнавання кризових явищ, базується на методах розпізнавання банкрутства [18, с. 157].

Нетрадиційні методи оцінки рівня фінансової безпеки підприємства базуються на оцінці рівня розвитку, ризиків, ринкової вартості з такими особливостями: базується на порівнянні величини інвестицій підприємства і ресурсів, необхідних для підтримки економічної безпеки; базується на визначенні вартості та економічної захищеності капіталу підприємства; базується на оцінці стану ризиків, виявлення системних ризиків в умовах війни [18, с. 157].

Статистичні методи мають на меті підготовку рішень, що забезпечують ефективне функціонування підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності. «Метою застосування статистичних методів є забезпечення стабільності процесів, зокрема:

- визначення фактичних показників точності та стабільності діяльності підприємства;
- перевірка дотримання фінансової дисципліни;
- вивчення випадкових і систематичних чинників, здатних призвести до появи кризових явищ;
- виявлення резервів фінансової стабільності;
- обґрунтування норм і допусків фінансової стабільності;
- обґрунтування заміни суцільного контролю вибіркоким;
- виявлення можливості впровадження статистичних методів оцінки фінансових ризиків тощо» [40, с. 86].

Таким чином, застосування статистичних методів до-помагає зробити обґрунтовані рішення на основі емпіричних даних.

Статистичні методи являються потужним інструментом для аналізу великих обсягів даних, виявлення закономірностей та побудови прогнозів,

що дозволяє приймати обґрунтовані рішення. Вибір конкретного методу залежить від численних факторів, таких як тип даних, завдання та мета дослідження, обсяг даних, змінні та їх взаємозв'язок.

Враховуючи ці фактори, статистичні методи допомагають науковцям, аналітикам і керівникам ухвалювати важливі рішення, ґрунтуючись на фактах і аналізі реальних даних. Оскільки статистичні методи здатні обробляти та інтерпретувати великі масиви даних, вони сприяють оптимізації процесів у різних сферах. Завдяки своїй гнучкості та адаптивності, статистичні методи дозволяють враховувати різноманітні внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на досліджувану проблему. Вони є основою для розробки складних моделей, які допомагають не лише виявляти існуючі проблеми, але й передбачати можливі сценарії розвитку подій.

Основні показники фінансових ризиків можна ідентифікувати на основі фінансових показників та їх відповідності нормативним (рекомендованим) значенням.

Серед груп фінансових показників для оцінки фінансових ризиків та фінансової безпеки виділяють показники ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності та ліквідності. Додатково можуть використовуватися показники оцінки ймовірності банкрутства.

Показники ділової активності (табл. 1.4) вказують на оборотність активів загалом та складових активів (оборотні активи, виробничі запаси, дебіторська заборгованість), продуктивність праці на підприємства та тривалість операційного, фінансового циклу. Для визначення показників ділової активності необхідно досліджувати порядок формування і динаміку чистого доходу, а також активів, різних видів заборгованості, чисельності працівників.

Показники ділової активності

Назва показника	Формула	Нормативне значення чи рекомендований напрям зміни
1	2	3
1. Оборотність оборотних активів	Чистий дохід / Середня величина оборотних активів	Збільшення
2. Тривалість одного обороту оборотних активів	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	Зменшення
3. Коефіцієнт закріплення оборотних активів	Середня величина оборотних активів / Чистий дохід	Зменшення
4. Оборотність виробничих запасів	Собівартість реалізованої продукції / Середні виробничі запаси	Збільшення
5. Тривалість одного обороту виробничих запасів	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	Зменшення
6. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід / Середня дебіторська заборгованість	Збільшення
7. Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення
8. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід / Середня кредиторська заборгованість	Збільшення
9. Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення
10. Коефіцієнт обертання грошовий коштів	Чистий дохід / Середній залишок грошових коштів	Збільшення
11. Тривалість одного обороту грошових коштів	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності грошових коштів	Зменшення
12. Оборотність усіх активів	Чистий дохід / Середні активи	Збільшення
13. Тривалість одного обороту усіх активів	Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності усіх активів	Зменшення
14. Продуктивність праці	Виручка від реалізації / Середньоспискова чисельність працівників	Збільшення
15. Тривалість операційного циклу	Тривалість обороту запасів + Тривалість обороту дебіторської заборгованості	Зменшення
16. Тривалість фінансового циклу	Операційний цикл - Тривалість обороту кредиторської заборгованості	Зменшення

Джерело: складено на основі узагальнення

Показники фінансової стійкості (табл. 1.5) вказують на наявність та достатність фінансових ресурсів для забезпечення потреб підприємства. Під

час аналізу фінансової стійкості особлива увага приділяється достатності власного капіталу та довгострокових зобов'язань, в тому числі для формування власного оборотного капіталу та робочого капіталу. Для повного аналізу фінансових ризиків та фінансової безпеки відносні показники фінансової стійкості можна посилити аналізом і визначенням типу фінансової стійкості за показниками покриття запасів і затрат. Для покриття запасів важливим є показник власного оборотного капіталу, тому що підприємства власні кошти зазвичай інвестують у необоротні активи та коштів на фінансування оборотних активів не вистачає.

Таблиця 1.5

Показники фінансової стійкості

Назва показника	Формула	Нормативне значення чи рекомендований напрям зміни
1. Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / Позиковий капітал	>0,8
2. Коефіцієнт фінансової стабільності	Власний капітал + Довгострокові зобов'язання / Валюта балансу	>0,7-0,9
3. Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал / Валюта балансу	> 0,5
4. Коефіцієнт фінансової залежності	Позиковий капітал / Валюта балансу	< 0,5
5. Коефіцієнт фінансового ризику	Позиковий капітал / Власний капітал	< 0,8
6. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Довгострокові зобов'язання / Довгостроковий капітал	Зменшення
7. Загальна забезпеченість зобов'язань за рахунок виручки	Позиковий капітал / Чистий дохід/12	Зменшення
8. Забезпеченість поточних зобов'язань за рахунок виручки	Поточні зобов'язання / Чистий дохід/12	Зменшення
9. Коефіцієнт самофінансування	Чистий прибуток + Амортизація / Інвестований капітал	Збільшення
10. Власний оборотний капітал	Власний капітал - Необоротні активи	Збільшення
11. Робочий капітал	Оборотні активи - Поточні зобов'язання	Збільшення

Джерело: складено на основі узагальнення

Показники рентабельності (табл. 1.6) вказують на ефективність діяльності підприємства та здатність генерувати прибуток. Рентабельність оцінюється за показниками доходів та витрат, а також ресурсів для формування фінансових результатів. Якщо показники рентабельності мають додатне значення, це означає про прибутковість підприємства та загальну ефективність. Якщо показники рентабельності мають від'ємне значення, це означає про збитковість підприємства та загальну неефективність. Показник прибутковості важливий для оцінки фінансових ризиків, тому що збиткове підприємство відразу стає ризиковим.

Таблиця 1.6

Показники рентабельності

Назва показника	Формула	Нормативне значення чи рекомендований напрям зміни
1. Рентабельність продукції за валовим прибутком	Валовий прибуток / Собівартість реалізованої продукції	Збільшення
2. Рентабельність продукції за операційним прибутком	Операційний прибуток / Собівартість реалізованої продукції	Збільшення
3. Рентабельність операційної діяльності	Операційний прибуток / Операційні витрати	Збільшення
4. Валова рентабельність продажу	Валовий прибуток / Чистий дохід	Збільшення
5. Операційна рентабельність продажу	Операційний прибуток / Чистий дохід	Збільшення
6. Чиста рентабельність продажу	Чистий прибуток / Чистий дохід	Збільшення
7. Рентабельність активів	Чистий прибуток / Валюта балансу	Збільшення
8. Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал	Збільшення
8. Рентабельність оборотних активів	Чистий прибуток / Оборотні активи	Збільшення
9. Рентабельність виробництва за операційним прибутком	Операційний прибуток / Основні засоби	Збільшення
10. Рентабельність інвестованого капіталу	Чистий прибуток / Інвестований капітал	Збільшення
11. Коефіцієнт реінвестування прибутку	Реінвестований прибуток / Чистий прибуток	Збільшення

Джерело: складено на основі узагальнення

Показники ліквідності (табл. 1.7) вказують на можливість фінансувати поточні зобов'язання, здійснювати вчасно розрахунки з постачальниками, підрядниками, персоналом, державою, банками тощо. Для повного аналізу фінансових ризиків та фінансової безпеки відносні показники ліквідності можна посилити аналізом ліквідності балансу з визначенням дефіциту чи надлишку коштів на групами зобов'язань. Найчастіше підприємства не мають коштів достатньо для погашення термінових поточних зобов'язань і грошових коштів на поточних рахунках має бути достатнім.

Таблиця 1.7

Показники ліквідності

Назва показника	Формула	Нормативне значення чи рекомендований напрям зміни
1. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти} + \text{поточні фінансові вкладення} + \text{дебіторська заборгованість}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,7 - 1,5
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	1 - 2,5
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,2 - 0,35

Джерело: складено на основі узагальнення

Оцінка фінансового ризику та фінансової безпеки є складним аналітичним процесом чи сукупністю процесів, що полягають у визначенні показників ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності та ліквідності. Додатково можуть використовуватися показники оцінки ймовірності банкрутства.

Висновки до розділу 1

Фінансова безпека підприємства є складовою частиною (ланкою) його економічної безпеки та визначається як стан фінансових ресурсів, що забезпечує ефективність, платоспроможність, фінансову стійкість і

незалежність підприємства в умовах внутрішніх і зовнішніх ризиків. Фінансова безпека відображає здатність підприємства ефективно управляти фінансовими відносинами, протистояти фінансовим ризикам та забезпечувати сталий розвиток підприємства у довгостроковому періоді.

Фінансовий ризик – виникає кожного разу, коли підприємство приймає участь у фінансових відносинах та виступає у ролі продавця чи покупця, страхувальника, кредитора чи позичальника, платника податків, емітента цінних паперів чи інвестора. Таким чином, будь яка фінансова операція чи участь у фінансових відносинах має потенційний ризик негативних наслідків, втрат, погіршення фінансового стану тощо. Залежно від обставин виникнення фінансові ризики поділяються на внутрішні та зовнішні, але вони обов'язково впливають на стан фінансової безпеки підприємства.

Оцінка фінансового ризику та фінансової безпеки є складним аналітичним процесом чи сукупністю процесів, що полягають у визначенні показників ділової активності для визначення оборотності активів та продуктивності праці, фінансової стійкості для визначення достатності власного капіталу та постійних пасивів для фінансування поточної діяльності і інвестування, рентабельності для оцінки ефективності діяльності та ліквідності для оцінки платоспроможності підприємства, ймовірності високого рівня платіжної дисципліни. Додатково можуть використовуватися показники оцінки ймовірності банкрутства.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальна характеристика ТОВ «Верест»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Верест» – одне з відомих підприємств м'ясопереробної галузі України, яке розпочало свою діяльність у 1997 році. Великий м'ясопереробний комплекс, який був заснований в 1997 році. На підприємстві працюють понад 470 працівників, які націлені на те, щоб зробити м'ясні вироби максимально конкурентними на ринку, не втрачаючи при тому якісні та смакові властивості. ТОВ «Верест» оновило виробничі потужності, поставили обладнання європейського рівня та впровадили стандарт ISO за допомогою власної бактеріологічної лабораторії.

На переробному комплексі відбувається повний цикл створення м'ясних виробів без залучення сторонніх потужностей. Підприємство має продуктивну матеріально-технічну базу, яка забезпечує підготовку якісної продукції та її збереження в належному стані протягом усього процесу виробництва.

Згідно Статуту ТОВ «Верест», «метою створення та діяльності товариства є задоволення потреб населення, держави, підприємств, установ та організацій у товарах, роботах та послугах шляхом виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг та заняття торгівельною діяльністю, створення нових робочих місць та отримання прибутку».

Головна теза роботи ТОВ «Верест» – «Робіть ковбасу як для себе», адже це основний маркер якості. Співробітники ТОВ «Верест» із задоволенням дегустують продукцію бренду та купують її своїм рідним, адже впевнені у високій якості та повній безпечності для здоров'я. Такий підхід робить нас унікальною компанією, а бренд «Хмельницькі ковбаси» – чудовим вибором до повсякденного та святкового столу.

Конкурентні переваги ТОВ «Верест»:

- підприємство присутнє на ринку вже більше 20-ти років,
- досвід міжнародного експорту в Грузію та Молдову,
- в першій десятці українських м'ясопереробних підприємств,
- найвища кваліфікація співробітників – понад усе,
- лідер галузі 2015 р., підприємство року в Україні 2015 та «Вибір України 2016-2019»,
- неодноразові перемоги на конкурсі «Найсмачніша ковбаса регіону»,
- найбільше в області (Хмельницькій обл.) підприємство в м'ясопереробній галузі.

Основний вид діяльності ТОВ «Верест»: 10.11 Виробництво м'яса.

Інші види діяльності ТОВ «Верест»:

- 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур,
- 01.42 Розведення іншої великої рогатої худоби та буйволів,
- 01.46 Розведення свиней,
- 10.12 Виробництво м'яса свійської птиці,
- 10.13 Виробництво м'ясних продуктів,
- 43.11 Знесення,
- 43.29 Інші будівельно-монтажні роботи,
- 43.32 Установлення столярних виробів,
- 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи, н.в.і.у.
- 45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів,
- 46.11 Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами,
- 46.32 Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами,
- 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами,
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля,

- 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами,
- 47.81 Роздрібна торгівля з лотків і на ринках харчовими продуктами, напоями та тютюновими виробами,
- 47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами,
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт,
- 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту,
- 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна,
- 47.71 Роздрібна торгівля одягом у спеціалізованих магазинах,
- 47.30 Роздрібна торгівля пальним,
- 46.12 Діяльність посередників у торгівлі паливом, рудами, металами та промисловими хімічними речовинами,
- 47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах,
- 47.22 Роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах,
- 47.24 Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах,
- 47.29 Роздрібна торгівля іншими продуктами харчування в спеціалізованих магазинах,
- 47.91 Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу інтернет,
- 25.50 Кування, пресування, штампування, профілювання; порошкова металургія,
- 25.61 Оброблення металів та нанесення покриття на метали,
- 25.62 Механічне оброблення металевих виробів,
- 25.99 Виробництво інших готових металевих виробів, н.в.і.у.,
- 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель,
- 46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням,

49.31 Пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення,

49.39 Інший пасажирський наземний транспорт, н.в.і.у.

У ТОВ «Верест» навіть є своя філософія, від якої не можна відступати, аби зберегти найвищу якість продуктів та заслужити відданість задоволених клієнтів:

Лише натуральна продукція. ТОВ «Верест» бере м'ясо вирощених у любові та турботі тварин, додаємо до нього натуральні спеції та безпечні консерванти, аби виробом можна було насолоджуватися довго. Куштуючи продукцію ТОВ «Верест», відчуваєте саме смак м'яса — без сумнівних хімічних додатків та підсилювачів. Тому можете смакувати натуральне й отримувати задоволення.

Найвища кваліфікація співробітників. Намагаючись постійно підвищувати результати своєї роботи, ТОВ «Верест» вкладає значні ресурси у працівників. Це справжні професіонали харчової промисловості, які володіють знаннями про ідеальні ковбасні вироби.

Найтехнологічніше обладнання. Використовуючи у роботі лише сертифіковану та надсучасну техніку, ТОВ «Верест» переймається про екологію та забезпечуємо найкращу продуктивність роботи.

ТОП-15 продукції ТОВ «Верест»

1. Ковбаса Куряча,
2. Ковбаса Мілано,
3. Ковбаса Баликова (топ продажів),
4. Салямі Домашня,
5. Салямі Золотиста,
6. Салямі Гранд філе,
7. Салямі Класік (народний вибір),
8. Ковбаса Варена Дитяча,
9. Ковбаса Варена Боярська,
10. Ковбаса Варена М'ясна,

11. Сардельки Боярські (топ продажів),
12. Сардельки Шкільні,
13. Сосиски Parowki,
14. Сосиски Баварські,
15. Сосиски Філейні.

Основні конкуренти на українському ринку серед виробників м'яса: ПП «Старицький м'ясокомбінат», ТОВ «Агропродукт», ТОВ «Перший м'ясний», ТОВ «М'ясний шедевр», ТОВ «М'ясо селян», ТОВ «М'ясна мрія», ТОВ «М'ясні вершини», ТОВ «М'ясний бульвар», ТОВ «Наше м'ясо», ТОВ «М'ясне задоволення». Основні конкуренти на українському ринку серед виробників м'ясної продукції: ТОВ «М'ясна фабрика «Фаворит плюс»», ТОВ «Пирятинський делікатес», ТОВ «Алан», ТОВ «Житомирський м'ясокомбінат», ТОВ «Осі фуд солюшнс Україна», ТОВ «Родинна Ковбаска», ТОВ «Торговий дім «Галицька свіжина».

Ковбаси «Верест» реалізуються через великі роздрібні мережі: Сільпо та Ашан. ТОВ «Верест» активно здійснює продаж продукції через публічна закупівлі та постачає продукцію для військових частин, закладів освіти та охорони здоров'я: Вище професійне училище №36 с. Балин Хмельницької області, Управління освіти, молоді та спорту Дунаєвецької міської ради, Управління освіти виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, Дунаєвецька багатопрофільна лікарня, Військова частина 9971 Військова частина 1493 (94 прикордонний загін), Головне управління Національної поліції в Хмельницькій області, Дунаєвецький центр первинної медико-санітарної допомоги.

Останні тендери 2025 року, в яких приймає участь ТОВ «Верест»:

- 1) «Сміливчик» (сардельки варені вищого сорту), покупець – Смотрицький будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;
- 2) дизельне паливо, покупець – Дунаєвецька міська рада,
- 3) «Везунчик» (сардельки варені), покупець – Смотрицький будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;
- 4) філе куряче, охолоджене, перша

категорія, покупець – Вище професійне училище №36 С. Балин Хмельницької області.

На основі вивчення інформації про стан та діяльність підприємства можна визначити як одного з провідних підприємств м'ясопереробної галузі України, що виробляє та реалізує м'ясну продукцію через власну мережу, великі роздрібні мережі: Сільпо та Ашан.

2.2 Оцінка ефективності діяльності ТОВ «Верест»

Ефективність та висока результативність роботи підприємства є ознакою фінансової безпеки та мінімального рівня фінансових ризиків. Якщо підприємство може забезпечувати ефективність діяльності, незважаючи на зовнішні та внутрішні загрози, то має високий рівень фінансової безпеки і мінімальний рівень фінансових ризиків.

Оцінка ефективності діяльності оцінюється через оцінку доходів, витрат, фінансових результатів, оцінку показників рентабельності.

Доходи ТОВ «Верест» формуються як результат діяльності багатьох видів діяльності, що визначені у статутних документах та наведені у п. 2.1.

Динаміка доходів ТОВ «Верест» визначена у формі 2 показує, що доходи підприємства формуються з двох джерел: доходів від реалізації продукції, коли підприємство отримує дохід від реалізації м'ясної продукції. За 2021-2023 роки відбувалося збільшення обсягів реалізації та самого доходу, проте у 2024 році відбулося зменшення доходів на 20%, що становило 92 565 тис. грн через зміни у ринковій кон'юнктурі та зменшення попиту на м'ясну продукцію у основних регіонах реалізації. Доходів від реалізації продукції є основними для підприємства та формують майже на 100% дохідну частину фінансових результатів. До другого джерела належить інших операційний дохід, що може сформуватися з складових: доходи від реалізації інших оборотних активів; доходи від операційної оренди активів.

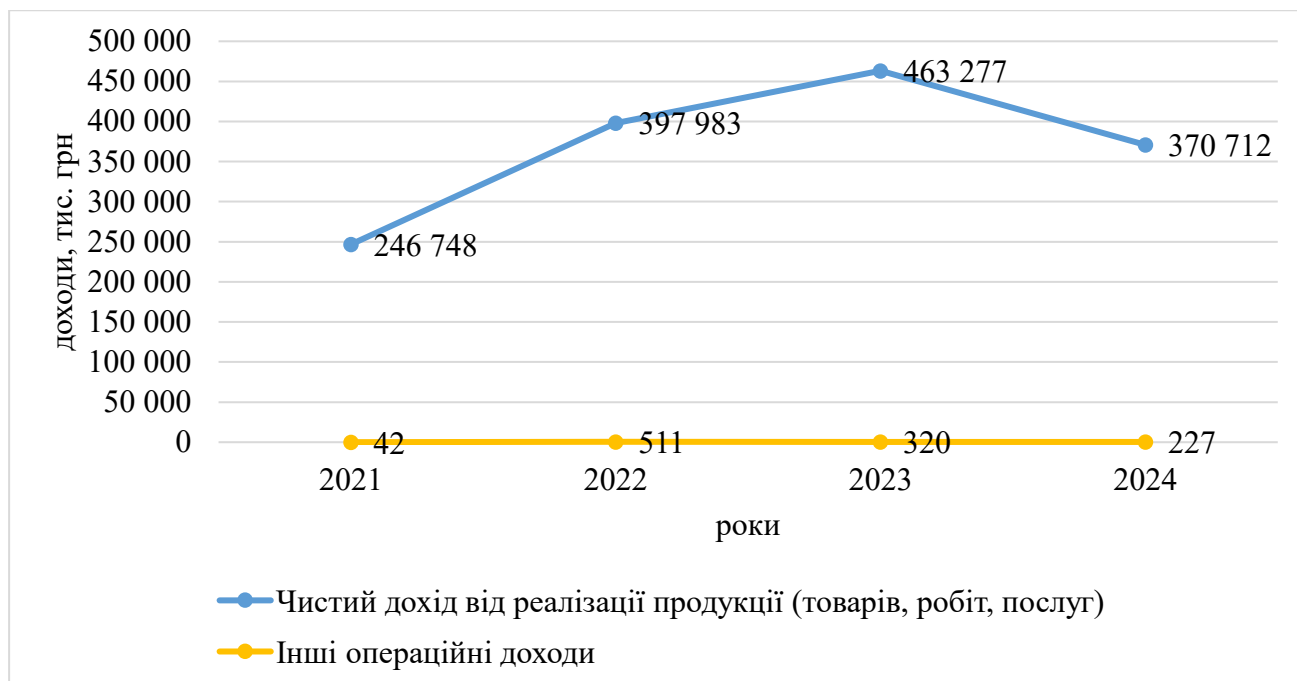

Рис. 2.1. Динаміка доходів ТОВ «Верест»

Динаміка доходів ТОВ «Верест» визначається не лише виробничими показниками та показниками обсягів реалізації продукції, а ще визначаються ціновими показниками. В умовах високого рівня інфляції потрібно враховувати інфляційні та дефляційні ризики. Для безпечного стан підприємства та його розвитку, доходи від реалізації повинні зростати скоріше ніж зростають ціни в економіці. У 2022 році доходи ТОВ «Верест» зросли на 61,3%, коли індекс споживчих цін становив 26,6%. У 2023 році доходи підприємства зросли на 16,4%, коли індекс споживчих цін становив 5,1%. Гіршою стала ситуація у 2024 році, коли доходи зменшилися на 20%, а інфляція становила 12,0%.

Для ТОВ «Верест» відсутні фінансові доходи, що вказує на відсутність активності підприємства на фінансовому ринку. Для ТОВ «Верест» відсутні інвестиційні доходи, що вказує на відсутність активності підприємства щодо інвестування коштів у діяльність інших підприємства та напрямів діяльності.

Динаміка витрат ТОВ «Верест» наведена у табл. 2.1 вказує на збільшення витрат у до 2023 року та їх зменшення у 2024 році.

Динаміка витрат ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
					2022	2023	2024	2022	2023	2024
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	224 459	369 064	425 267	313 566	144605	56203	-111701	64	15	-26
Адміністративні витрати	7 674	9 715	11 203	16 046	2041	1488	4843	27	15	43
Витрати на збут	7 828	12 397	18 795	32 923	4569	6398	14128	58	52	75
Інші операційні витрати	759	1 584	2 344	1 200	825	760	-1144	109	48	-49
Витрати (дохід) з податку на прибуток	1 181	1 124	1 297	1 351	57	-173	-54	-5	15	4

Збільшення відбувалося від 241 901 тис. грн у 2021 році, до 393 884 тис. грн у 2022 році (темп збільшення становив 63%, абсолютне збільшення становило 151 983 тис. грн), до 458 906 тис. грн у 2023 році (темп збільшення становив 17%, абсолютне збільшення становило 65 022 тис. грн). У 2024 році загальні витрати зменшилися на 20%, що становило 93 820 тис. грн.

Зменшення витрат відбулося одночасно зі зменшенням доходів що становило також близько 20%, тобто зменшення витрат пов'язане зі зменшенням доходів і економічної активності підприємства в умовах економічної кризи і воєнного стану.

Собівартість реалізованої продукції – це основний напрям витрачання коштів, що забезпечує діяльність підприємства та випуск основної його продукції. Собівартість реалізованої продукції збільшувалася до 2023 року та зменшилася на 26% у 2024 році під впливом зменшення обсягів виробництва і реалізації продукції. За даними табл.2.2 видно, що собівартість була основним напрямом витрачання коштів та її частка становила майже незмінно 93% у 2021-2023 роках, проте у 2024 році зменшилася до 86%, тобто відбувся перерозподіл коштів на інші витрати.

Таблиця. 2.2

Структура витрат ТОВ «Верест», %

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, в.п.		
					2022	2023	2024
Собівартість реалізованої продукції	92,8	93,7	92,7	85,9	0,9	-1,0	-6,8
Адміністративні витрати	3,2	2,5	2,4	4,4	-0,7	0,0	2,0
Витрати на збут	3,2	3,1	4,1	9,0	-0,1	0,9	4,9
Інші операційні витрати	0,3	0,4	0,5	0,3	0,1	0,1	-0,2
Витрати з податку на прибуток	0,5	0,3	0,3	0,4	-0,2	0,0	0,1

Другим за важливістю напрямом витрачання коштів були витрати на збут. Витрати на збут збільшувалися майже на половину щороку та збільшувалися на 75% у 2024 році, частка витрат на збут становила близько 3% у 2021-2022 роках, 4% у 2023 році та 9% у 2024 році. Важливість витрат на збут важлива в умовах високого рівня конкуренції та необхідності досліджувати ринок м'ясних виробів, схильності до споживання м'ясних виробів.

Адміністративні витрати – це загальногосподарські витрати, спрямовані на управління підприємством і його обслуговування. Адміністративні витрати збільшувалися на 27% у 2022 році, 15% у 2023 році та 43% у 2024 році, тобто за зменшення доходів відбувалося збільшення адміністративних витрат. Адміністративні витрати на кінець 2024 року становили близько половини витрат на збут. Частка адміністративних витрат становила 2-3% у 2021-2023 роках та збільшилися до 4,4% у 2024 році.

Інші операційні витрати становили менше одного відсотку, тобто не мали суттєвого впливу на загальну суму і динаміку витрат. Фінансових витрат, інвестиційних витрат через витрати від втрати капіталу підприємство не мало, оскільки не провадило ні фінансової, ні інвестиційної діяльності.

Динаміка операційних витрат ТОВ «Верест» (табл. 2.3) вказує на збільшення операційних витрат у 2021-2023 роках та їх зменшення у 2024 році.

Динаміка операційних витрат у 2022 році визначалася збільшенням витрат на 142 909 тис. грн за збільшення всіх складових операційних витрат та найбільшого збільшення суми матеріальних витрат на 130 259 тис. грн, у 2023 році операційні витрати збільшилися на 39 151 тис. грн за умови збільшення всіх складових витрат, окрім амортизації.

Матеріальні витрати у 2023 році збільшилися на 27 852 тис. грн. У 2024 році операційні витрати зменшилися на 114 871 тис. грн або 29%.

Таблиця. 2.3

Динаміка операційних витрат ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
					2022	2023	2024	2022	2023	2024
Матеріальні затрати	166 061	296 320	324 172	178 690	130 259	27 852	-145 482	78,4	9,4	-44,9
Витрати на оплату праці	35 653	45 165	53 919	80 211	9 512	8 754	26 292	26,7	19,4	48,8
Відрахування на соціальні заходи	7 543	9 581	11 436	17 024	2 038	1 855	5 588	27,0	19,4	48,9
Амортизація	2 892	3 167	3 097	2 972	275	-70	-125	9,5	-2,2	-4,0
Інші операційні витрати	759	1 584	2 344	1 200	825	760	-1 144	108,7	48,0	-48,8
Разом	212 908	355 817	394 968	280 097	142 909	39 151	-114 871	67,1	11,0	-29,1

Зменшення загальної суми операційних витрат відбувалося за зменшення матеріальних витрат на 145 482 тис. грн, зменшення амортизації на 125 тис. грн, зменшення інших операційних витрат на 1 144 тис. грн.

Матеріальні витрати для підприємства передусім є м'ясом та іншою продукцією тваринного походження. Збільшення операційних витрат залишилося у частині збільшення витрат на оплату працю та соціальні заходи на 26 292 тис. грн та 5588 тис. грн. Це пов'язане зі збільшенням чисельності працівників та підвищення середнього рівня оплати праці. Середня місячна заробітна плата працівників ТОВ «Верест» до сплати податків становила 7074 грн у 2021 році, 8773 грн у 2022 році, 10 259 грн у 2023 році, 14 132 грн у 2024 році. Середня чисельність працівників збільшувалася: 420 осіб у 2021 році, 429 осіб у 2022 році, 438 осіб у 2023 році, 473 осіб у 2024 році.

Склад операційних витрат відповідає особливостям виробничих та інших процесів. Структура операційних витрат наведена у табл. 2.4.

Таблиця. 2.4

Структура операційних витрат ТОВ «Верест», %

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, в.п.		
					2022	2023	2024
Матеріальні затрати	78,0	83,3	82,1	63,8	5,3	-1,2	-18,3
Витрати на оплату праці	16,7	12,7	13,7	28,6	-4,1	1,0	15,0
Відрахування на соціальні заходи	3,5	2,7	2,9	6,1	-0,9	0,2	3,2
Амортизація	1,4	0,9	0,8	1,1	-0,5	-0,1	0,3
Інші операційні витрати	0,4	0,4	0,6	0,4	0,1	0,1	-0,2

Для ТОВ «Верест» характерним є висока частка матеріальних витрат з часткою близько 80% до 2023 року, проте у 2024 році матеріальні витрати зменшилися до 64%, тобто на 18,3 в.п. Заміщення втраченої вагомості матеріальних витрат у 2024 році відбулося за рахунок збільшення частки витрат на оплату праці на 15,0 в.п. та збільшення частки відрахувань на соціальні заходи на 3,2 в.п..

У Звіті про фінансові результати виділені наступні види прибутку. ТОВ «Верест» формував різні види проміжних фінансових результатів та кінцевий фінансовий результат, що наведені у табл. 2.5.

Валовий прибуток збільшувався у 2022-2023 рр. на 30%, у 2024 році валовий прибуток збільшився на половину. Саме у останньому році, дохід зменшився на 92 565 тис. грн, проте собівартість оптимізовано та зменшено на 111 701 тис. грн. ТОВ «Верест» за умови зменшення доходів, вдалося збільшити прибутковість за вищого рівня рентабельності.

Операційний прибуток зменшився у 2022 році та відбулося незначне збільшення на 4% у 2023 році. У 2024 році відбулося збільшення на 20%, що слід вважати позитивним показником для умов високої конкуренції та зменшення загального розміру доходів.

Прибуток до оподаткування зменшився у 2022 році та відбулося незначне збільшення на 4% у 2023 році. У 2024 році відбулося збільшення на 20%, що слід вважати позитивним показником.

Чистий фінансовий результат – розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування. Чистий прибуток ТОВ «Верест» вказує на ефективну діяльність, проте у 2022 році відбулося зменшення прибутку на 279 тис. грн, проте у 2023 році відбулося відновлення зростання динаміки прибутку. У 2024 році відбулося збільшення прибутку на 25%, що можна вважати хорошим показником для невизначеного стану.

Показники рентабельності ТОВ «Верест» вказують на рівень ефективності діяльності, а також на рівень привабливості підприємства. Динаміка рентабельності ТОВ «Верест» наведена у табл. 2.6.

Рентабельність продукції за валовим прибутком збільшилася у два рази, з 9,9% у 2021 році до 18,2% у 2024 році, тобто на 1 грн собівартості підприємство отримувало від 8 коп. до 18 коп.

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
					2022	2023	2024	2022	2023	2024
					Чистий дохід від реалізації продукції	246 748	397 983	463 277	370 712	151235
Собівартість реалізованої продукції	224 459	369 064	425 267	313 566	144605	56203	111701	64	15	-26
<i>Валовий: прибуток</i>	<i>22 289</i>	<i>28 919</i>	<i>38 010</i>	<i>57 146</i>	<i>6630</i>	<i>9091</i>	<i>19136</i>	<i>30</i>	<i>31</i>	<i>50</i>
Інші операційні доходи	42	511	320	227	469	-191	-93	1117	-37	-29
Адміністративні витрати	7 674	9 715	11 203	16 046	2041	1488	4843	27	15	43
Витрати на збут	7 828	12 397	18 795	32 923	4569	6398	14128	58	52	75
Інші операційні витрати	759	1 584	2 344	1 200	825	760	-1144	109	48	-49
<i>Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток</i>	<i>6 070</i>	<i>5 734</i>	<i>5 988</i>	<i>7 204</i>	<i>-336</i>	<i>254</i>	<i>1216</i>	<i>-6</i>	<i>4</i>	<i>20</i>
<i>Фінансовий результат до оподаткування: прибуток</i>	<i>6 070</i>	<i>5 734</i>	<i>5 988</i>	<i>7 204</i>	<i>-336</i>	<i>254</i>	<i>1216</i>	<i>-6</i>	<i>4</i>	<i>20</i>
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1 181	-1 124	-1 297	-1 351	57	-173	-54	-5	15	4
<i>Чистий фінансовий результат: прибуток</i>	<i>4 889</i>	<i>4 610</i>	<i>4 691</i>	<i>5 853</i>	<i>-279</i>	<i>81</i>	<i>1162</i>	<i>-6</i>	<i>2</i>	<i>25</i>

Загалом підприємство збільшило свою ефективність у два рази, при цьому переглянувши склад і структуру витрат на поточну діяльність.

Рентабельність операційної діяльності коливалася від 1,5% до 3,0% з зменшенням рентабельності у 2022-2023 роках, проте у 2024 році відбулося збільшення ефективності операційної діяльності на 1,1%.

Таблиця. 2.6

Динаміка рентабельності ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, в.п.		
					2022	2023	2024
Витратні показники рентабельності							
Рентабельність продукції за валовим прибутком	9,9	7,8	8,9	18,2	-2,1	1,1	9,3
Рентабельність операційної діяльності	2,9	1,6	1,5	2,6	-1,2	-0,1	1,1
Доходні показники рентабельності							
Валова рентабельність продажу	9,0	7,3	8,2	15,4	-1,8	0,9	7,2
Операційна рентабельність продажу (операційна маржа)	2,5	1,4	1,3	1,9	-1,0	-0,1	0,7
Чиста рентабельність продажу (реалізації)	2,0	1,2	1,0	1,6	-0,8	-0,1	0,6
Ресурсні показники рентабельності							
ROA	4,5	3,7	3,0	3,0	-0,7	-0,8	0,1
ROE	7,5	5,7	4,4	4,6	-1,8	-1,3	0,2
Рентабельність оборотних активів	8,6	6,4	5,4	6,0	-2,2	-1,0	0,7
Рентабельність виробництва	10,0	9,5	8,6	8,5	-0,4	-0,9	-0,1
Рентабельність інвестованого капіталу, ROI	7,5	5,7	4,4	4,6	-1,8	-1,3	0,2

Валова рентабельність продажу вказує на частку валового прибутку, яка зменшилася у 2022 році на 1,8%, проте у 2023-2024 роках відбулося відновлення діяльності підприємства та його ефективності. Операційна рентабельність продажу та чиста рентабельність продажу збільшувалися у 2024 році, проте досягти довоєнного стану не вдалося досягти. Максимальний рівень операційної маржі дорівнював 2,5%, а чистої рентабельності продажу – 2,0%.

Ресурсні показники рентабельності показують переважно на зменшення ефективності використання ресурсів у 2022-2023 роках під впливом на діяльність війни та воєнного ризику. У 2024 році показники рентабельності збільшилися з урахуванням підвищення чистого прибутку. Максимальні ресурсні показники рентабельності були у 2021 році,

- рентабельність активів максимально дорівнювала 4,5%, проте зменшилася до 3,0% у 2024 році,

- рентабельність активів дорівнювала 4,5%, проте зменшилася до 3,0% у 2024 році,

- рентабельність власного капіталу дорівнювала 7,5%, проте зменшилася до 4,6% у 2024 році,

- рентабельність оборотних активів дорівнювала 8,6%, проте зменшилася до 6,0% у 2024 році,

- рентабельність виробництва дорівнювала 10,0%, проте зменшилася до 8,5% у 2024 році.

Отже, діяльність ТОВ «Верест» є прибутковою та ефективною за умови формування доходів та витрат. За 2021-2024 роки збільшилися рентабельність продукції за валовим прибутком (+8,3 в.п.) та валова рентабельність продажу (+6,4 в.п.), зменшилися показники рентабельності: рентабельність операційної діяльності (- 0,3 в.п.), операційна рентабельність продажу (-0,5 в.п.), чиста рентабельність продажу (- 0,4 в.п.), економічна рентабельність капіталу (-1,5 в.п.), фінансова рентабельність (- 2,9 в.п.), рентабельність оборотних активів (- 2,6 в.п.), рентабельність виробництва (-1,5 в.п.).

2.3. Оцінка фінансових ризиків та загроз фінансової безпеки ТОВ «Верест»

Усі активи підприємства залежно від ступеня їх ліквідності, тобто від здатності та швидкості перетворення в грошові кошти, можна умовно поділити на такі групи: найліквідніші активи (А1), активи, що швидко реалізуються (А2), активи, що повільно реалізуються (А3), активи, що важко реалізуються (А4).

Пасиви балансу залежно від ступеня зростання термінів погашення зобов'язань групуються так: найтерміновіші зобов'язання (П1), короткострокові пасиви (П2), довготермінові пасиви (П3), постійні пасиви (П4).

Підприємство вважається ліквідним, якщо його поточні активи перевищують короткострокові зобов'язання. За даними табл. 2.7 підприємству не вистачало ліквідних активів на 42913 тис. грн у 2021 році, 40488 тис. грн у 2022 році, 47357 тис. грн у 2023 році, 60772 тис. грн у 2024 році. Проблема забезпечення абсолютної ліквідності лише погіршилася, оскільки дефіцит коштів збільшився на 28% або 13415 тис. грн.

За групами активів швидкої реалізації та активів повільної реалізації відбувалося перевищення над відповідними пасивами.

Відносні показники ліквідності вказують на наявність проблем з ліквідністю та посилення фінансових ризиків у останні періоди (табл. 2.8). Коефіцієнт швидкої ліквідності перебував у нормативних межах та не перевищував верхньої межі у 2021-2022 роках, проте у 2023 році відбулося перевищення такої межі та диспропорції швидко оборотних активів і поточних зобов'язань. Підприємство надміру коштів мало у дебіторській заборгованості, тобто заборгованості за поставлену і не оплачену продукцію.

Коефіцієнт поточної ліквідності вказує на проблеми з ліквідністю та перевищення рекомендованих значень, тобто підприємство має занадто багато оборотних активів і непропорційно мало поточних зобов'язань.

Ліквідність балансу ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
					2022	2023	2024	2022	2023	2024
					A1	986	2622	5503	6179	1636
A2	11522	15191	32663	34315	3669	17472	1652	31,8	115,0	5,1
A3	44336	54058	49115	56301	9722	-4943	7186	21,9	-9,1	14,6
A4	52091	51342	71729	96373	-749	20387	24644	-1,4	39,7	34,4
П1	43899	43110	52860	66951	-789	9750	14091	-1,8	22,6	26,7
П2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
П3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
П4	65309	80527	106635	126481	15218	26108	19846	23,3	32,4	18,6
A1-П1	-42913	-40488	-47357	-60772	2425	-6869	-13415	-5,7	17,0	28,3
A2-П2	11522	15191	32663	34315	3669	17472	1652	31,8	115,0	5,1
A3-П3	44336	54058	49115	56301	9722	-4943	7186	21,9	-9,1	14,6
A4-П4	-13218	-29185	-34906	-30108	-15967	-5721	4798	120,8	19,6	-13,7

За нормативними значеннями коефіцієнта поточної ліквідності максимальна межа становить 2,5, фактичні показники становлять від 3,8 до 6,4. Проблематика вказує на необхідність перегляду активів та пасивів балансу, їх пропорцій.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності вказує на протилежну проблему – недостатній рівень абсолютної ліквідності. За нормативними значеннями коефіцієнта абсолютної ліквідності мінімальна межа становить 0,2, проте фактичні показники були від 0,02 до 0,11 і зменшилися на кінець періоду. Це значить, що підприємство не має достатньо коштів для покриття поточних зобов'язань і може мати проблеми з платоспроможністю.

На основі оцінки ліквідності балансу та показників ліквідності (коефіцієнтів) можна визначити високий рівень фінансового ризику, а саме ризику ліквідності.

Таблиця. 2.8

Динаміка показників ліквідності ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, в.п.		
					2022	2023	2024
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,85	1,21	2,57	2,70	0,36	1,36	0,12
Коефіцієнт поточної ліквідності	3,84	4,85	5,88	6,44	1,01	1,03	0,57
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,06	0,11	0,09	0,04	0,04	-0,01

Аналіз ризику втрати фінансової стійкості - це також фінансовий ризик, який вимагає оцінки абсолютних показників фінансової стійкості дає оцінку ступеня забезпеченості запасів і витрат джерелами їх фінансування. До абсолютних показників фінансової стійкості відносяться такі групи показників:

А) які характеризують джерела формування запасів і витрат, що відображають різний ступінь охоплення різних видів джерел:

1. Наявність власного оборотного капіталу (ВОК).

2. Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і затрат (робочий капітал – РК).

Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
					2022	2023	2024	2022	2023	2024
					ВОК	13218	29185	34906	30108	15967
РК	13218	29185	34906	30108	15967	5721	-4798	120,8	19,6	-13,7
Кзаг	13218	29185	34906	30108	15967	5721	-4798	120,8	19,6	-13,7
ЗВ	44318	53956	49071	56290	9638	-4885	7219	21,7	-9,1	14,7
ΔКво	-31100	-24771	-14165	-26182	6329	10606	-12017	-20,4	-42,8	84,8
ΔКвдп	-31100	-24771	-14165	-26182	6329	10606	-12017	-20,4	-42,8	84,8
ΔКзаг	-31100	-24771	-14165	-26182	6329	10606	-12017	-20,4	-42,8	84,8

3. Загальна величина основних джерел формування запасів і затрат.

В) показники забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування:

1. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ΔКво).

2. Надлишок (+) або нестача (-) власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і затрат (ΔКвдп).

3. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів (ΔКзаг).

За показниками фінансової стійкості ТОВ «Верест» можна визначити кризовий фінансовий стан, оскільки всі показники фінансової стійкості мають від'ємний знак, тобто ні власного оборотного капіталу, робочого капіталу, загального капіталу не достатньо для покриття запасів.

ВОК збільшувався у 2021-2023 рр. та досяг максимального значення у 2023 році – 34 906 тис. грн. У 2024 році розмір ВОК зменшився на 4798 тис. грн – до 30108 тис. грн.

Також варто відмітити, що запаси повинні покриватися виключно ВОК, через відсутність довгострокових кредитів та інших довгострокових зобов'язань, через відсутність короткострокових кредитів. Недоліком діяльності підприємства є відсутність відмінностей між ВОК та робочим капіталом та загальною величиною основних джерел формування запасів і затрат.

Нестача власного оборотного капіталу та інших видів капіталу була максимальною у 2021 році, коли для покриття запасів не вистачало 31 100 тис. грн, проте у 2022-2023 роках показники покращилися. У 2022 році дефіцит зменшився на 6329 тис. грн та у 2023 році дефіцит зменшився на 10606 тис. грн. У 2024 році стан фінансової стійкості ТОВ «Верест» погіршився через збільшення дефіциту на 12 017 тис. грн.

Динаміка відносних показників фінансової стійкості вказує на високий рівень відносних показників (табл. 2.10).

Динаміка відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, в.п.		
					2022	2023	2024
Коефіцієнт автономії	0,6	0,7	0,7	0,7	0,1	0,0	0,0
Коефіцієнт фінансової залежності	1,7	1,5	1,5	1,5	-0,1	0,0	0,0
Коефіцієнт концентрації позиковою капіталу (боргового навантаження).	0,4	0,3	0,3	0,3	-0,1	0,0	0,0
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості	0,4	0,3	0,3	0,3	-0,1	0,0	0,0
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,5	1,9	2,0	1,9	0,4	0,1	-0,1
Коефіцієнт фінансування (фінансової стабільності)	0,6	0,7	0,7	0,7	0,1	0,0	0,0

Коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової стійкості відповідають оптимальному значенню та збільшилися у 2021-2024 роках, що вказує на хороший фінансовий стан з позиції достатності власного капіталу. Коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт концентрації позиковою капіталу відповідає оптимальному значенню та зменшився, що вказує на хороший фінансовий стан та відсутність ризику за співвідношенням власного капіталу і зобов'язань. Коефіцієнт фінансування (фінансової стабільності) відповідає нижній межі оптимального значення.

За показниками аналітичного балансу можна визначити показники власного капіталу та іншого (залученого та запозиченого) капіталу. Сукупний капітал підприємства збільшувався на понад 10% у 2022 році та 29% у 2023 році. У 2024 році капітал збільшився на 21%, тобто сукупно за чотири роки капітал збільшився на 1,8 рази. За показниками динаміки капіталу ТОВ «Верест» визначено збільшення власного капіталу на понад 20%, в той час у 2022 році зменшилися на 2%, проте у 2023-2024 роках відбулося збільшення

зобов'язань 23% та 27%, відповідно, що відбувалося за рахунок поточних зобов'язань.

Власний капітал ТОВ «Верест» становив основу капіталу підприємства, оскільки його частка становила 60% у 2021 році та понад 65% у 2022-2024 роках.

Збільшення власного капіталу ТОВ «Верест» призвело до збільшення його частки. Зменшення позикового капіталу призвело до зменшення його частки, коли поступалася власному капіталу. Динаміка власного капіталу ТОВ «Верест» формувалася під впливом динаміки таких складових як статутний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток, неоплачений капітал. Статутний капітал збільшився з 50 000 тис. грн до 72 891 тис. грн, тобто майже на 46%, що 22 891 тис. грн. Саме за рахунок статутного капіталу у 2024 році було забезпечено збільшення власного капіталу. У 2021-2022 роках у власному капіталі був присутній неоплачений капітал.

Статутний капітал сформований за рахунок внесків трьох фізичних осіб: Бернашевський Олександр Вячеславович (розмір внеску до статутного фонду: 29 614 010,00 грн, частка: 40,63%), Страхоцінський Віктор Вікторович (розмір внеску до статутного фонду: 30 156 200,00 грн, частка: 41,37%), Бернашевський Ярослав Олександрович (розмір внеску до статутного фонду: 13 120 290,00 грн, частка: 18,00%). Додатковий капітал сформувався вперше у 2023 році у розмірі 10 658 тис. грн за рахунок переоцінки вартості, проте зменшився до 1760 тис. грн, що вказує на втрату 83% капіталу. Додатковий капітал став основним джерелом формування власного капіталу у 2023 році.

Нерозподілений прибуток можна вважати одним з основним джерел формування власного капіталу і слід вважати поповненням власного капіталу від результатів діяльності.

У 2022-2023 роках збільшення власного капіталу від результатів діяльності становило понад 4,6 млн грн та 5,9 млн грн у 2024 роках.

Динаміка капіталу ТОВ «Верест»

	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
					2022	2023	2024	2022	2023	2024
Власний капітал	65309	80527	106635	126481	15218	26108	19846	23	32	19
Зобовязання всього, в тому числі	43626	42686	52375	66687	-940	9689	14312	-2	23	27
Довгострокові зобовязання	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Поточні зобовязання	43626	42686	52375	66687	-940	9689	14312	-2	23	27
Всього	108935	123213	159010	193168	14278	35797	34158	13	29	21

Варто відмітити потенціал збільшення фінансової стійкості за рахунок нерозподіленого прибутку, що вказує на ефективність діяльності підприємства. Темп приросту надходжень нерозподіленого прибутку становив понад 10% щорічно.

Динаміка зобов'язань ТОВ «Верест» вказує на відсутність єдиної динаміки та єдиної тенденції у формуванні зобов'язань. Такий висновок можна зробити через зменшення зобов'язань у 2022 році переважно через зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. У 2023-2024 році кредиторська заборгованість збільшилася за рахунок збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 11 639 тис. грн та 7875 тис. грн.

Динаміка зобов'язань ТОВ «Верест» визначалася першочергово через динаміку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом, розрахунками з оплати праці. Також у складі кредиторської заборгованості присутня заборгованість за розрахунками з страхування та розрахунками з бюджетом. Інші поточні зобов'язання присутні у складі зобов'язань, проте їх розміри майже не змінні.

Підприємство не користується довгостроковими зобов'язаннями, тобто відсутні довгострокові кредити банків та інші довгострокові зобов'язання. Підприємство не користується банківськими кредитами та іншими борговими інструментами, як цінні папери.

Структура капіталу підприємства вказує на важливість окремих джерел у формуванні необхідних для фінансування поточної діяльності та розвитку. До основних джерел фінансування можна віднести:

1) статутний капітал з часткою від 37,7% до 45,9% всього капіталу, тобто підприємство фінансується переважно за рахунок коштів власників, що внесені під час заснування та у 2024 році, коли було оплачено додаткові внески,

2) нерозподілений прибуток з часткою від 26,8% до 33,5% всього капіталу, тобто підприємство фінансується переважно за рахунок результатів діяльності,

3) кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги з часткою від 19,0% до 24,0% всього капіталу, тобто підприємство фінансується за рахунок тимчасового використання коштів інших суб'єктів господарювання.

ТОВ «Верест» має капітал, що збільшується у 2021-2024 роках за рахунок збільшення власного капіталу переважно статутного капіталу та спрямування прибутку а також збільшення кредиторської заборгованості. Довгострокових зобов'язань та зобов'язань перед банками підприємство не має, що можна пояснити обмеженими підходами до формування капіталу. Емісія цінних паперів підприємством не здійснювалася.

Отже, фінансова стійкість за структурою капіталу вказує на забезпечення фінансової стійкості, проте недоліком її забезпечення є відсутність довгострокових зобов'язань.

Динаміка відносних показників ділової активності також вказує на стан фінансові безпеки та стан ризиків зміни ринкової позиції, оборотності та продуктивності праці. З даних табл. 2.12 можна визначити, що активи робили близько 3 разів у 2022 році та зменшили до 2 разів, що слід вважати високим рівнем оборотності переробного підприємства. Для більшості показників оборотності та ділової активності можна визначити покращення оборотності та погіршення у 2024 році. Погіршення ділової активності у 2024 році слід вважати фінансовим ризиком та тривалість одного обороту оборотних активів уповільнилася на 27 днів, тривалість обороту виробничих запасів уповільнилася на 17 днів, тривалість обороту дебіторської заборгованості уповільнилася на 10 днів, тривалість обороту кредиторської заборгованості уповільнилася на 15 днів.

До загроз фінансовій безпеці належить скорочення та зменшення продуктивності праці за збільшення витрат на оплату праці. Продуктивність праці зростала майже у 1,5 рази у 2022 році та на 130 тис. грн у 2023 році. Негативним проявом розвитку підприємство є зменшення продуктивності у 2024 році на 274 тис. грн, тобто показник був на рівні меншому від 2022 року.

Динаміка відносних показників ділової активності ТОВ «Верест»

Назва	2021	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення, в.п.		
					2022	2023	2024
Об. оборотних активів	4,3	5,5	5,3	3,8	1,2	-0,2	-1,5
Тр. об. оборотних активів	84	66	69	95	-18,2	2,9	26,5
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	0,23	0,18	0,19	0,26	0,0	0,0	0,1
Об. виробничих запасів	5,6	7,4	9,4	6,6	1,8	2,1	-2,9
Тр. об. виробничих запасів	65,6	49,5	38,7	55,4	-16,1	-10,8	16,8
Об. дебіторської заборгованості	24	32	17	12	8,1	-14,9	-5,3
Тр. об. дебіторської заборгованості	15,4	11,5	21,6	31,5	-3,9	10,1	9,9
Об. кредиторської заборгованості	9,4	17,0	13,2	8,6	7,6	-3,8	-4,6
Тр. об. кредиторської заборгованості	38,7	21,5	27,6	42,3	-17,2	6,1	14,7
Об. грошовий коштів	250	152	84	60	-98,5	-67,6	-24,2
Тр. об. грошових коштів	1,5	2,4	4,3	6,1	0,9	1,9	1,7
Об. усіх активів	2,3	3,2	2,9	1,9	1,0	-0,3	-1,0
Тр. об. усіх активів	161	113	125	190	-48,1	12,3	64,9
Продуктивність праці	587	928	1058	784	340,2	130,0	-274,0
Тривалість операційного циклу	81	61	60	87	-20,0	-0,7	26,7
Тривалість фінансового циклу	42	39	33	45	-2,8	-6,9	12,0

Тривалість фінансового циклу збільшилася у 2024 році, що негативно впливає на загальний процес виробництва і реалізації продукції. Порівняння періодів дебіторської та кредиторської заборгованості вказує на перевищенні другої та тривалість отримання дебіторської заборгованості становить 32 дні у 2024 році, коли поточні зобов'язання погашалися протягом 42 днів. Це становить ризик репутації ТОВ «Верест», тому що у 2023 році з партнерами підприємство розраховувалося за 28 днів і збільшилося на 15 днів, ще загроза порушення договорів і партнерства.

Висновки до розділу 2

ТОВ «Верест» можна визначити як одного з провідних підприємств м'ясопереробної галузі України, що виробляє та реалізує м'ясну продукцію через власну мережу, великі роздрібні мережі: Сільпо та Ашан. Метою створення та діяльності товариства є задоволення потреб населення, держави, підприємств, установ та організацій у товарах, роботах та послугах шляхом виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг та заняття торгівельною діяльністю, створення нових робочих місць та отримання прибутку. Конкурентні переваги ТОВ «Верест»: підприємство присутнє на ринку вже більше 20-ти років, досвід міжнародного експорту в Грузію та Молдову, в першій десятці українських м'ясопереробних підприємств, найбільше в області (Хмельницькій обл.) підприємство в м'ясопереробній галузі.

Діяльність ТОВ «Верест» є прибутковою та ефективною за умови формування доходів та витрат. За 2021-2024 роки збільшилися рентабельність продукції за валовим прибутком та валова рентабельність продажу, зменшилися показники рентабельності: рентабельність операційної діяльності, операційна рентабельність продажу (-0,5 в.п.), чиста рентабельність продажу, економічна рентабельність капіталу, фінансова рентабельність, рентабельність оборотних активів, рентабельність виробництва.

Оцінка фінансових ризиків та загроз фінансової безпеки ТОВ «Верест» проведена за показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності тощо. Фінансова стійкість за структурою капіталу вказує на забезпечення фінансової стійкості, проте недоліком її забезпечення є відсутність довгострокових зобов'язань. Підприємство не користується довгостроковими зобов'язаннями, тобто відсутні довгострокові кредити банків та інші довгострокові зобов'язання. Підприємство не користується банківськими кредитами та іншими борговими інструментами, як цінні папери.

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями зменшення негативного впливу зовнішніх фінансових ризиків на діяльність ТОВ «Верест»

В Україні, в сучасних умовах воєнного стану, підприємства зазнають величезних ризиків, при чому наслідки настання тих чи інших ризиків мають різну ймовірність та різну руйнівну силу для підприємства, разом з тим, на наш погляд, важливо передбачити якщо не всі, то хоча б більшість з них.

Окремі з ризиків прогнозуються на державному рівні у прогнозних та планових документах, проте якість такого прогнозування не може бути високою через невизначеність загального стану та воєнний стан. Зменшення негативного впливу зовнішніх фінансових ризиків на діяльність ТОВ «Верест» можливе у разі реалізації цільового рівня управління ризиками.

У прогнозі від КМУ від 28 червня 2024 р. № 780 визначено очікувану інфляцію на рівні 109,7%.

У прогнозі від КМУ від 6 серпня 2025 р. № 946 визначено, що розвиток економічного стану можливий за двох сценаріїв: більш оптимістичного та більш песимістичного. За оптимістичного сценарію підприємство буде працювати в більш сталому середовищі, за та більш песимістичного сценарію підприємство буде працювати в максимально кризових умовах та рівень коливань економіки буде різним. У табл. 3.1 визначено, що уряд очкує збільшення ВВП та оновлення економіки, поступову відбудову України та економічне відновлення. Переробна промисловість також відновлюється, незважаючи на проблеми та численні фінансові ризики. На жаль, ТОВ «Верест» у 2024 році зменшило обсяги реалізації продукції. Забезпечення фінансової

безпеки не можливе коли втрачається обсяг реалізації та не виконуються довгострокові контракти.

З табл. 3.1 можна визначити очікуване зростання цін на рівні близькому до 10% у 2066 році, 7-10% у 2027 році тощо.

Таблиця 3.1

**Основні прогностні макропоказники
економічного і соціального розвитку України на 2026-2028 роки**

Найменування показника	2026 рік		2027 рік		2028 рік	
	сценарій 1	сценарій 2	сценарій 1	сценарій 2	сценарій 1	сценарій 2
Валовий внутрішній продукт:						
номінальний, млрд. гривень	10 443,5	10 309,3	11 920,9	11 954,8	13 471,7	13 560,9
відсотків до попереднього року	104,5	102,4	105	104,7	105,7	104,5
Індекс споживчих цін:						
у середньому до попереднього року, %	109,7	110,4	107,1	109,7	105,6	108,3
грудень до грудня попереднього року, %	108,6	109,9	105,9	109,4	105,3	107,5

Джерело: Постанова КМУ від 6 серпня 2025 р. № 946

У разі якщо підприємство не збільшить фізичні розміри виробництва м'ясної продукції, то обсяг реалізації (доходів) має збільшуватися з урахуванням індексації. Також підприємство під час планування витрат на сировину, матеріали повинно також враховувати ці витрати, але окремі з витрат (адміністративні витрати) необхідно обмежити.

Визначимо планові доходи ТОВ «Верест» за умови сталого розміру реалізації і виробництва, але прогнозованих інфляційних процесів в Україні.

$$D_i = D_{i-1} * r \quad (3.1)$$

де D_i – доходи у плановому періоді,

D_{i-1} – доходи у попередньому періоді,

r – прогностний рівень інфляції.

Прогнозний мінімальний рівень доходів на 2025 рік:

$$D_{2025} = 370\,712 * 1,097 = 406\,671 \text{ тис. грн} \quad (3.2)$$

Прогнозний мінімальний рівень доходів на 2026 рік:

$$D_{2026, \text{сценн.1}} = 406\,671 * 1,097 = 446\,118 \text{ тис. грн} \quad (3.3)$$

$$D_{2026, \text{сценн.2}} = 370\,712 * 1,104 = 448\,965 \text{ тис. грн} \quad (3.4)$$

За розрахунковими показниками побудовано рис. 3.1 і невтішними висновками є погіршення рівня доходів підприємства та навіть за підвищення рівня цін не можна вийти на рівень 2023 року, тому підприємству у перчу чергу необхідно наростити розміри виробництва і реалізації продукції для забезпечення ринкової позиції, утримання конкурентної позиції. Без збільшення доходів не можливо забезпечити фінансову безпеку підприємства та мінімізувати фінансові ризики.

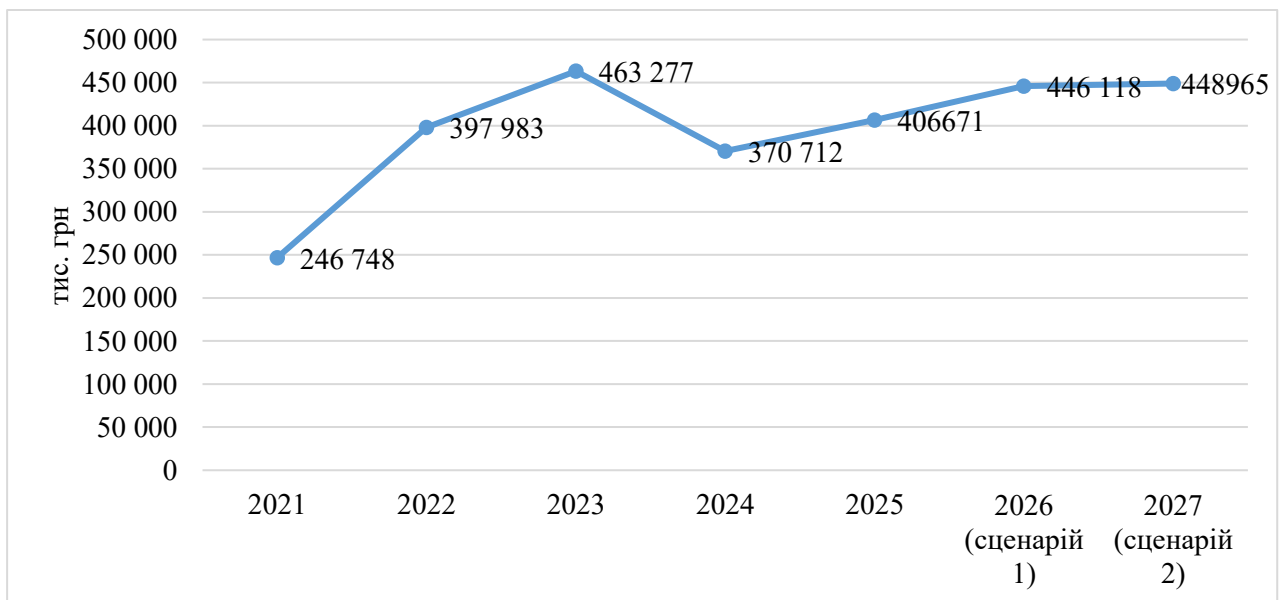

Рис. 3.1. Прогнозування мінімального рівня доходів ТОВ «Верест»

Джерело: Постанова КМУ від 6 серпня 2025 р. № 946 та авторські розрахунки

Напрями зменшення негативного впливу зовнішніх фінансових ризиків на діяльність ТОВ «Верест» - це контроль за джерелами ризиків, моніторинг ризиків та їх мінімізація:

1. Ризики законодавчих змін, коли змінюються норми законів, постанов Кабінету Міністрів України, інших нормативних актів щодо діяльності підприємств та фінансових відносин. Ризики законодавчих змін також містять ризики зміни фінансової діяльності, наприклад, заборона чи обмеження емісії цінних паперів, отримання кредитів, здійснення платіжних операцій, в тому числі із застосуванням готівки, страхування та оподаткування тощо.

2. Державні ризики або ризики країни, пов'язані зі зміною соціально-економічного стану в країні, зміни адміністративного устрою, політичної влади та іншими змінами. У складі державних ризиків перебувають військові ризики та основний їх прояв – це руйнування майна чи пошкодження майна підприємства, руйнування національної інфраструктури та порушення ланцюгів постачання сировини і матеріалів, руйнування майна чи пошкодження майна партнерів, проблеми з кадрами. Для мінімізації військових ризиків вчені рекомендують застосовувати інструменти страхування військових ризиків, страхування відповідальності перед партнерами у разі порушення умов договорів через військовий стан, мінімізація ризиків через переведення виробництва у більш безпечні регіони та інші заходи.

3. Інфляційні ризики, що досліджені вище та на наступні роки рівень інфляції буде високим та цінові коливання негативно впливають на діяльність підприємства.

4. Валютні ризики, пов'язані з коливаннями курсів валют та коливаннями вартості контрактів за імпортно-експортними операціями, кредитами від міжнародних кредиторів та іноземних інвесторів. До валютних ризиків особливо чутливим є ті підприємства, які мають імпортно-експортні операції. Для мінімізації валютних ризиків необхідно надавати перевагу українським постачальникам сировини для мінімізації валютних ризиків, придбання валюти за форвардними контрактами.

5. Податкові ризики, пов'язані з негативними наслідками зміни податкової політики держави та органів місцевого самоврядування. Податкові ризики реалізуються у підвищенні податкового тиску на підприємства, часті зміни податкового законодавства та податкового адміністрування. Податкові ризики переважно пов'язані з підвищенням ставок податку на прибуток, податку на додану вартість, майнових податків, акцизних податків тощо.

6. Ринкові ризики пов'язані з зміною економічної кон'юнктури ринку, змінами конкурентних позицій, посилення конкуренції та прояви монополізму. Відсоткові ризики пов'язані з коливаннями відсоткових ставок на кредитному та депозитному ринках. Кредитний ризик може стати актуальним для ТОВ «Верест» у разі укладання договорів з комерційними банками.

В Україні в сучасних умовах воєнного стану, підприємства зазнають величезних ризиків, при чому наслідки настання тих чи інших ризиків мають різну ймовірність та різну руйнівну силу для підприємства, разом з тим, на наш погляд, важливо передбачити більшість актуальних ризиків: воєнні з високими збитками від руйнування чи пошкодження майна підприємства, погіршення логістики, інфляційні через цінову нестабільність на сировину та власну продукцію, валютні через цінову нестабільність у експортних та імпорتنих операціях, податкові через нестабільність податкового законодавства та підвищення податкового тиску, цінові через цінову нестабільність на ринку м'ясної продукції, відсоткові через коливання відсотків за користування кредитами та їх високий рівень, ринкові через порушення ринкової конкуренції. Можливі інші зовнішні ризики, проте однаково потребують розроблення політики мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку..

3.2. Мінімізація внутрішніх фінансових ризиків та підвищення фінансової безпеки підприємства

Як відомо, внутрішні фінансові ризики підприємства формуються на підставі фінансової стратегії та тактики. За результатами аналізу фінансової

безпеки та фінансових ризиків можна сформувавши таблицю SWOT-аналізу для ТОВ «Верест» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**SWOT-аналіз фінансової безпеки і фінансових ризиків для
ТОВ «Верест»**

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1	2
<p>1) конкурентні позиції та наявність довгострокових контрактів з провідними національними мережами, 2) прибутковість та формування чистого прибутку у довгостроковому періоді, 3) висока частка власного капіталу, 4) додаткова капіталізація від учасників у 2023-2024 роках,</p>	<p>1) зменшення доходів у 2024 році та втрата конкурентних позицій, 2) збільшення адміністративних та витрат на збут не пропорційно до обсягів реалізації; 3) зменшення показників рентабельності активів і капіталу, чистої рентабельності продажу, 4) проблеми з ліквідністю у частині недостатності абсолютної ліквідності та перевищення поточної ліквідності, 5) відсутність ВОК, РК у розмірі, достатньому для фінансування запасів, 6) зменшення продуктивності праці, 7) погіршення ділової активності та погіршення платіжної дисципліни з боку ТОВ «Верест» 8) відсутність організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою та ризиками</p>
Можливості (Opportunities):	Загрози (Threats)
<p>1) збільшення доходів та повернення частки ринку; 2) оптимізація адміністративних та збутових витрат, 3) оптимізація балансу у частині активів і пасивів, 4) використання державної підтримки підприємства</p>	<p>1) зменшення попиту на продукцію та зміна споживчих настроїв; 2) погіршення платоспроможності у населення, 3) порушення ланцюгів постачання через воєнний стан та проблеми у діяльності постачальників м'яса, 4) погіршення політичної та соціальної ситуації, воєнного стану, енергодефіцит, дефіцит кадрів, 5) подальше погіршення фінансового стану та безпосередньо показників ділової активності, ліквідності, фінансової стійкості,</p>

Джерело: авторська розробка

До сильних сторін фінансової безпеки, яка дала можливість забезпечити безперебійність діяльності та утримати діяльність у конкурентному середовищі

та ще у воєнний час є високі конкурентні позиції та наявність довгострокових контрактів з провідними національними мережами (Сільпо та Ашан), прибутковість та формування чистого прибутку у довгостроковому періоді; висока частка власного капіталу, додаткова капіталізація від учасників у 2023-2024 роках.

Більшої уваги вимагають слабкі сторони фінансової безпеки і фінансових ризиків для ТОВ «Верест», що сформувалися за останні чотири роки:

1) зменшення доходів у 2024 році та втрата конкурентних позицій, що вимагає зміни виробничих технологій, перегляд основних категорій покупців та активне просування на українському і іноземних ринках. Зменшення доходів неодмінно несе загрози у наступні періоди, оскільки втрата ринків реалізації, втрата довгострокових контрактів у одному періоді дуже важко відновляється у наступних періодах,

2) збільшення адміністративних витрат та витрат на збут не пропорційно до обсягів реалізації. Така ситуація не прийнятна в умовах економічної кризи та для забезпечення фінансової безпеки необхідно оптимізувати адмініструванні витрати, а гонорари управлінців прив'язати до рівня фінансової безпека. Це означає, що топ-менеджери не можуть собі нараховувати високі заробітні плати, не можуть нараховувати премії без забезпечення належної безпеки, у випадку ТОВ «Верест» ліквідності, платоспроможності, рентабельності, власного капіталу;

3) зменшення показників рентабельності активів і капіталу, чистої рентабельності продажу вимагає перегляду показників доходів та витрат,

4) проблеми з ліквідністю у частині недостатності абсолютної ліквідності та перевищення поточної ліквідності,

5) відсутність ВОК, РК у розмірі, достатньому для фінансування запасів,

6) зменшення продуктивності праці, що вимагає оптимізації кадрового забезпечення і формування кадрового резерву в умовах кадрового дефіциту в Україні в умовах воєнного стану та мобілізації до лав ЗСУ;

7) погіршення ділової активності та погіршення платіжної дисципліни з

боку ТОВ «Верест»,

8) відсутність організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою та ризиками.

Загрози фінансової безпеки і додаткові фактори фінансових ризиків: зменшення попиту на продукцію та зміна споживчих настроїв; погіршення платоспроможності у населення, порушення ланцюгів постачання через воєнний стан та проблеми у діяльності постачальників м'яса, погіршення політичної та соціальної ситуації, воєнного стану, енергодефіцит, дефіцит кадрів, подальше погіршення фінансового стану та безпосередньо показників ділової активності, ліквідності, фінансової стійкості.

Враховання всіх розділів SWOT-аналіз фінансової безпеки і фінансових ризиків для ТОВ «Верест» вказує, що рівень внутрішніх ризиків є високим та вимагає розробки практичних рекомендації, які одночасно знизять рівень ризиків та підвищать рівень фінансової безпеки і основний ризик – це неоптимальна структура активів та пасивів:

- власний капітал не оптимальний відносно необоротних активів, тому підприємство не має ВОК,
- оборотні активи не оптимальні відносно поточних зобов'язань та перевищують занадто поточні зобов'язання,
- відсутні довгострокові зобов'язання, тому підприємство не має робочого капіталу (РК),
- склад оборотних активів не є задовільним, оскільки перевищення рівня поточної ліквідності та дефіцит абсолютної ліквідності.

Для покращення стану фінансової безпеки та мінімізації ризиків запропонуємо декілька варіантів управлінських рішень, але всі рішення необхідно оцінювати за показниками

- ВОК, коефіцієнт забезпечення оборотних активів ВОК,
- РК,
- коефіцієнт абсолютної ліквідності,
- коефіцієнт фінансової стійкості,

- рентабельність активів,
- операційна маржа,
- чиста рентабельність продажу,
- тривалість обороту дебіторської та кредиторської заборгованості.

Наші рекомендації полягають у різних рекомендаціях, які окремо чи комбіновано можуть бути застосовані ТОВ «Верест»:

- збільшення ВОК через збільшення ще раз власного капіталу шляхом додаткової капіталізації від власників, подібно до практики 2023-2024 років. У розділі 2 нами визначено, що ВОК для фінансування запасів не вистачало у розмірі 26 182 тис. грн. Але сума у розмірі 26 182 тис. грн дасть змогу сформувати нульовий показник ВОК. За правилами фінансового менеджменту для безперебійного виробництва, що дуже важливо для переробного підприємства важливим є формування не менше 10% оборотних активів. За даними балансу на кінець 2024 року, оборотні активи мають становити 9679,5 тис. грн. Таким чином, до учасників товариства на наступних зборах учасників можна звернутися від відділу фінансової безпеки та ризиків з пропозицією збільшити капіталізацію на 35 862 тис. грн (формула 3.5).

$$\text{Додаткова капіталізація} = 26\,182 + 9680 = 35\,862 \text{ тис. грн (3.5)}$$

Залучені кошти від поповнення власного капіталу доцільно спрямувати до оборотних активів на фінансування безперебійної діяльності. Додаткова капіталізація буде у першу чергу зарахована на поточний рахунок та дасть змогу підвищити абсолютну ліквідність та стійкість. До недоліків даної рекомендації є складність процедури, її довго тривалість, високі юридичні витрати на реєстрацію додаткових внесків, статуту та інших реєстраційних документів;

- формування РК через формування довгострокових зобов'язань, а саме залучення довгострокових кредитів у розмірі 26 182 тис. грн, щоб хоч сформувати нульовий показник. Такого розміру кредиту буде не достатньо для

формування фінансової стійкості та фінансування запасів через постійні джерела. Тому якщо додатковий власний капітал не буде сформований, то довгострокова потреба становить близько 36 000 тис. грн. Довгостроковий кредит можна отримати у комерційному банку на загальних умовах. Робота з офіційними сайтами банків (Райффайзен банк) вказує, що довгостроковий кредит можна отримати під 16,7% - 17,2% річних, максимальний ліміт: 72 700 000 грн, термін дії: 60 міс., комісія: 0,5% - 0,99%, що відповідає вимогам і нашим рекомендаціям.

Залучені кошти від поповнення власного капіталу доцільно спрямувати до оборотних активів на фінансування безперебійної діяльності. буде зараховано на поточний рахунок та дасть змогу підвищити абсолютну ліквідність та стійкість. До недоліків даної рекомендації є складність процедури отримання, перевірку фінансового стану та внесення частини майна у заставу і плату щорічну у вигляді відсотків за користування кредитом, що збільшить витрати (фінансові витрати) та зменшить фінансовий прибуток. Фінансові витрати наведені у формулі 3.6-3.7 та комісія у формулах 3.8-3.10:

$$\text{Фінансові витрати} = \text{Сума кредиту} * \text{Відсоткова ставка} \quad (3.6)$$

$$\text{Фінансові витрати} = 36\,000 * 17,2\% = 6192 \text{ тис. грн} \quad (3.7)$$

$$\text{Комісія кредиту} = \text{Сума кредиту} * \text{Відсоткова ставка} \quad (3.8)$$

$$\text{Комісія кредиту} = 36\,000 * 0,5\% = 180 \text{ тис. грн} \quad (3.9)$$

$$\text{Комісія кредиту} = 36\,000 * 0,99\% = 356 \text{ тис. грн} \quad (3.10)$$

Запропонований захід є дієвим та можливим і кредитна пропозиція реальна від Райффайзен банк, проте фінансові витрати не прийнятні для ТОВ «Верест», оскільки прибуток дорівнював 5853 тис. грн,

– формування загального розміру забезпечень у разі неможливості сформувати додатковий власний капітал та додаткові довгострокові ресурси, можливо залучити короткостроковий кредит. Робота з офіційними сайтами банків (Райффайзен банк) вказує, що поточний кредит можна отримати під

19,65% - 24,65% річних, максимальний ліміт: 9 500 000 грн. Фінансові витрати за короткостроковим кредитом ще більші за розмірами:

$$\text{Фінансові витрати} = 36\,000 * 19,65\% = 7\,074 \text{ тис. грн} \quad (3.11)$$

$$\text{Фінансові витрати} = 36\,000 * 24,65\% = 8\,874 \text{ тис. грн} \quad (3.12)$$

Запропонований захід є дієвим та можливим і кредитна пропозиція реальна від Райффайзен банк, проте фінансові витрати не прийнятні для ТОВ «Верест», підприємство потенційно отримає збитки,

- забезпечення абсолютної ліквідності або за рахунок вище перерахованих заходів, у разі отримання додаткового капіталу, залучення кредитів або оптимізації складу і структури оборотних активів. Дефіцит грошей на кінець 2024 року становив 7 158 тис. грн. Покрити цей дефіцит можна або через реалізацію надлишкових запасів, реалізацію товарів на складах, які накопичені у розмірі 4 381 тис. грн і ці товари необхідно швидко реалізувати через можливість їх псування або інкасація дебіторської заборгованості. Реалізація готової продукції можливе навіть з дисконтом, щоб швидко отримати кошти. Дебіторська заборгованість накопичена у розмірі 31 969 тис. грн. Підприємство може власними силами інкасувати заборгованість, проте це мало ймовірно, тому рекомендовано провести факторинг заборгованості. Переломність 2023 року для розвитку факторингових послуг полягає також у запровадженні державної програми «Доступний факторинг» постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 р. № 229, яка передбачає факторинг під 13%.

Сума рекомендована для факторингу буде дорівнювати сумі дефіциту – 7200 тис. грн (округлення від 7158 тис. грн). Витрати на факторинг становлять суму фінансової потреби та відсоткова ставки.

$$\text{Витрати на факторинг} = \text{Сума кредиту} * \text{Відсоткова ставка} \quad (3.13)$$

$$\text{Витрати на факторинг} = 7\,200 * 13,0\% = 936 \text{ тис. грн} \quad (3.14)$$

Проблематика факторингу за програмою «Доступний факторинг» передбачає використання звичайних технологій чи технологій аукціонів з факторингу, що наведено на рис. 3.2.

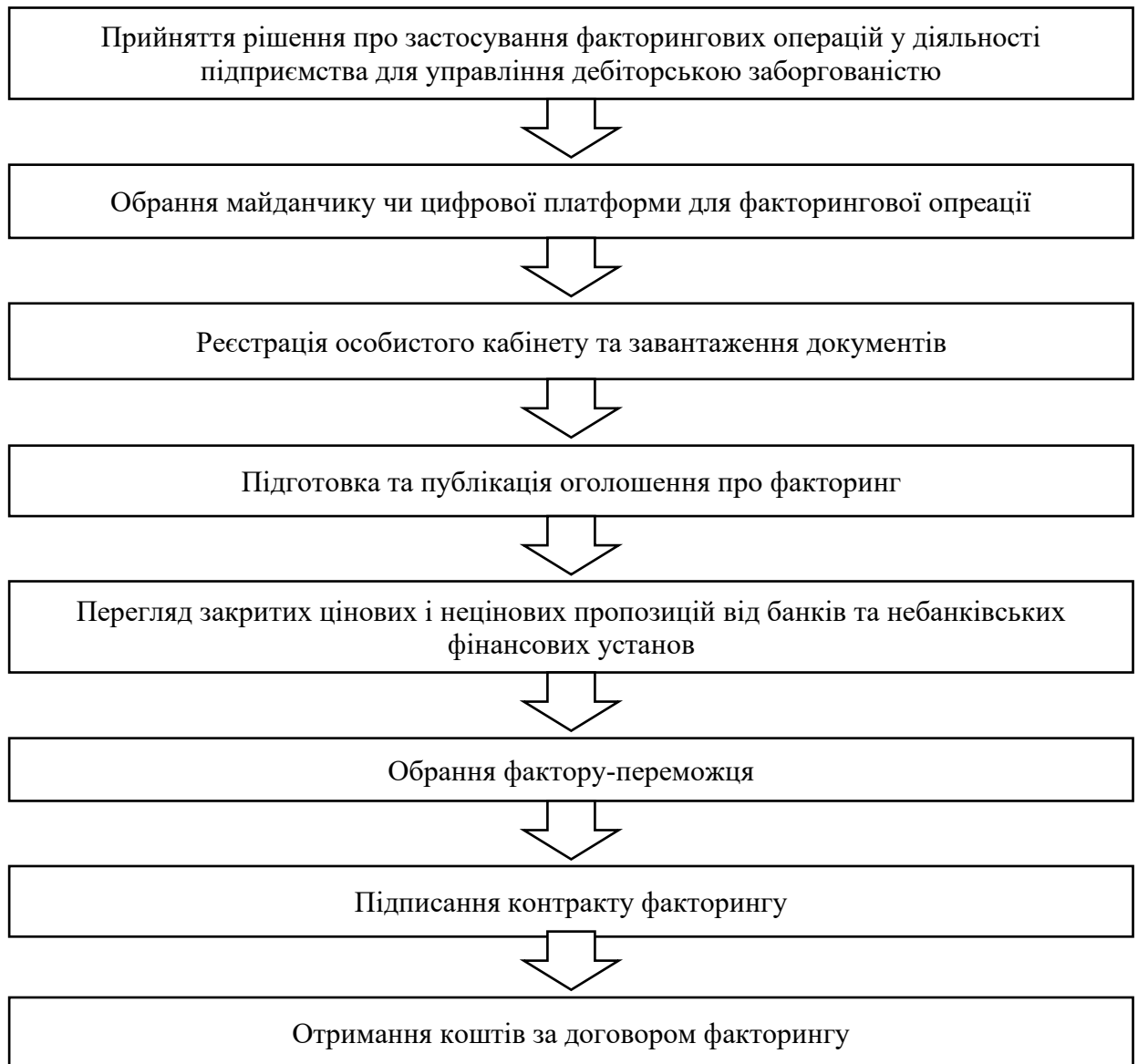

Рис. 3.2. Рекомендований механізму факторингових послуг із застосування цифрових платформ для ТОВ «Верест»

Джерело: авторська розробка

Запропонований захід є дієвим, проте варто враховувати обмеження державного фінансування такої програми, обмеження кількості банків-учасниць та інших обмежень.

Іншою проблемою залишається проблема поточної кредиторської заборгованості та порушення платіжної дисципліни, не дотримання ТОВ

«Верест» вимог контрактів та не вчасні розрахунки на постачанням. Якщо у наступних періодах ТОВ «Верест» не змінить платіжної дисципліни, не зменшить термін оплати заборгованості, то може втратити постійних постачальників сировини: м'яса, продукції тваринництва тощо.

Визначимо та змоделюємо вплив запропонованих заходів на показники фінансово стійкості та ризиків. У табл. 3.3 наведено розрахунки та вплив на рівень фінансової безпеки.

Таблиця 3.3

**Моделювання фінансової безпеки і фінансових ризиків для
ТОВ «Верест»**

	Фактичний стан, 2024 рік	Захід 1	Захід 2	Захід 3, мін. ставки	Захід 3, макс. ставки	Захід 4
1	2	3	4	5	6	7
Необоротні активи	96 373	96 373	96 373	96 373	96 373	96 373
Оборотні активи, в т.ч.	96 795	132 657	132 795	132 795	132 795	96 795
Запаси	51 909	51 909	51 909	51 909	51 909	51 909
Продукція	4 381	4 381	4 381	4 381	4 381	4 381
Дебіторська заборг.	31 969	31 969	31 969	31 969	31 969	24 769
Гроші	6 179	42 041	42 179	42 179	42 179	13 379
Активи	193 168	229 030	229 168	229 168	229 168	193 168
Власний капітал	126 481	162 343	126 481	126 481	126 481	126 481
Довгострокові зобов'язання	0	0	36000	0	0	0
Поточні зобов'язання	66 687	66 687	66 687	102 687	102 687	66 687
Короткострокові кредити	0	0	0	36000	36 000	0
Поточна кредиторська заборг.	42 940	42 940	42 940	42 940	42 940	42 940
Інші поточна заборг.	23 747	23 747	23 747	23 747	23 747	23 747
Пасиви	193 168	229 030	229 168	229 168	229 168	193 168
Доходи	370 712	370 712	370 712	370 712	370 712	370 712
Операційний прибуток	7 204	7 204	7 204	7 204	7 204	7 204
Фінансові витрати			6192	7074	8874	2160
Комісія			270			
Фінансовий результат до оподаткування	7 204	7 204	742	130	-1 670	5 044
Податки	-1 351	-1 351	-134	-23,4		-907,92
Фінансовий результат чистий	5 853	5 853	608	107	-1 670	4 136

Продовж. табл. 3.3

1	2	3	4	5	6	7
Показники фінансової безпеки						
ВОК	30 108	65 970	30 108	30 108	30 108	30 108
ВОК-Запаси	-21 801	14 061	-21 801	-21 801	-21 801	-21 801
РК	30 108	65 970	66 108	30 108	30 108	30 108
РК-Запаси	-21 801	14 061	14 199	-21 801	-21 801	-21 801
коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,63	0,63	0,41	0,41	0,20
коефіцієнт фінансової стійкості	0,65	0,71	0,55	0,55	0,55	0,65
рентабельність активів	3,03	2,56	0,27	0,05	-0,73	2,14
чиста рентабельність продажу	1,58	1,58	0,16	0,03	-0,45	1,12

Джерело: авторська розробка

Захід 1 (докапіталізація від власників) має позитивний вплив на можливості фінансування запасів і забезпечення безперебійного виробництва, забезпечення абсолютної ліквідності, проте знизиться до не критичного рівень фінансової стійкості, рентабельності.

Захід 2 (довгостроковий кредит від банку, Райффайзен банк) має позитивний вплив на можливості фінансування запасів і забезпечення безперебійного виробництва, забезпечення абсолютної ліквідності, проте знизиться до не критичного рівень фінансової стійкості, до мінімального рівня знизиться рівень рентабельності.

Захід 3 (короткостроковий кредит від банку, Райффайзен банк) має позитивний вплив на можливості фінансування запасів і забезпечення безперебійного виробництва, забезпечення абсолютної ліквідності, проте знизиться до не критичного рівень фінансової стійкості, до мінімального рівня знизиться рівень рентабельності за кредиту із платою 16,7% та збитковість формується за кредиту зі ставкою 17,2%.

Захід 4 (державна програма «Доступний факторинг») має позитивний вплив на забезпечення абсолютної ліквідності, інші показники (фінансова стійкість, рентабельність) не зміняться.

Отже, основні загрози фінансовій безпеці ТОВ «Верест»: 1) зменшення доходів у 2024 році та втрата конкурентних позицій, 2) збільшення адміністративних та витрат на збут не пропорційно до обсягів реалізації; 3) зменшення показників рентабельності активів і капіталу, чистої рентабельності продажу, 4) проблеми з ліквідністю у частині недостатності абсолютної ліквідності та перевищення поточної ліквідності, 5) відсутність ВОК, РК у розмірі, достатньому для фінансування запасів, 6) зменшення продуктивності праці, 7) погіршення ділової активності та погіршення платіжної дисципліни з боку ТОВ «Верест», 8) відсутність організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою та ризиками. Основні заходи з усунення фінансових ризиків та покращення фінансової безпеки: докапіталізація від власників, довгостроковий кредит від банку, короткостроковий кредит від банку, оптимізація дебіторської заборгованості за державною програмою «Доступний факторинг». У разі погодження на кредитування у банках у підприємства з'явиться новий вид ризику – процентний.

3.3. Рекомендації формування механізму управління фінансовою безпекою ТОВ «Верест»

Формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства належить до особистої ініціативи підприємства, його власників, топ-менеджерів та держава жодним нормативно-правовим актом не визначає необхідність формування системи управління фінансовими ризиками, проте у звіті про управління присутній розділ про управління ризиками. ТОВ «Верест» не складає та не оприлюднює звіт про управління, тому не можемо оцінити їх підходи до управління ризиками. Іншою є ситуація з примусової системи для управління ризиками у фінансових установах, наприклад, комерційних банках (Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах від 11.06.2018 року № 64, постанова НБУ) та фінансовими

компаніями (Положення про вимоги до системи управління ризиками надавача нефінансових платіжних послуг від 02.07.2025 року № 73, постанова НБУ).

На нашу думку, відсутність нормативного забезпечення управління фінансовою безпекою та ризиками для підприємств переробної промисловості звертає нас до нормативного забезпечення наявного та затвердженого НБУ.

За діючою організаційною структурою ТОВ «Верест» відсутні організаційні умови для управління фінансовими ризиками чи управління фінансовою безпекою. В організаційній структурі присутні виробнича дільниця, відділ реалізації, бухгалтерія, відділ постачання, відділ кадрів, відділ маркетингу, юридичний відділ. Проте складена ситуація вимагає перегляду організаційної структури та введення менеджерів з управління фінансовими ризиками на кожному з етапів виробництва і реалізації. Для формування механізму фінансової безпеки ТОВ «Верест» використаємо модель з праці Томашук І. В., Томашук І. О. [45] (рис. 3.3)

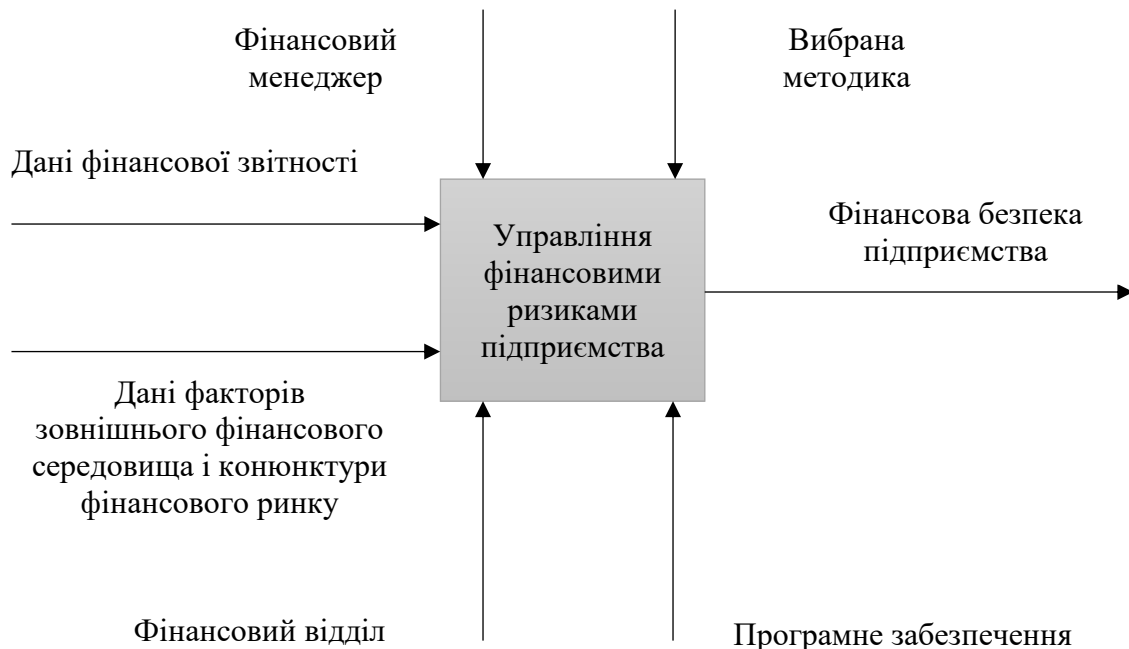

Рис. 3.3. Модель управління фінансовими ризиками підприємства

Джерело: [45]

В основі моделі управління фінансовими ризиками та фінансовою безпекою підприємства мають бути такі положення як організаційне забезпечення, що реалізується через наявність фінансового відділу та посади фінансового менеджера. Проте ТОВ «Верест» не має подібного відділу та подібної посади, тому у наступних періодах рекомендовано провести організаційну реструктуризацію та сформувати фінансовий відділ або інших орган. На нашу думку необхідно сформувати відділ фінансової безпеки та інтегрувати його у організаційну структуру через встановлення зв'язків і перерозподіл зобов'язань. На рис. 3.4 наведено рекомендації організаційних змін ТОВ «Верест» через запровадження у діяльність додаткової організаційної одиниці – відділ фінансової безпеки та ризиків. Основні завдання даного відділу є недопущення погіршення фінансового стану за напрямками співпраці з бухгалтерією через контроль за правильністю реєстрації операцій, калькулювання вартості продукції, проведення розрахунків, правильності фінансової звітності; за напрямом співпраці з відділом маркетингу через доцільність рекламних заходів та дослідження ринку, контролю за часткою ринку та основними маркетинговими інструментами конкурентів.

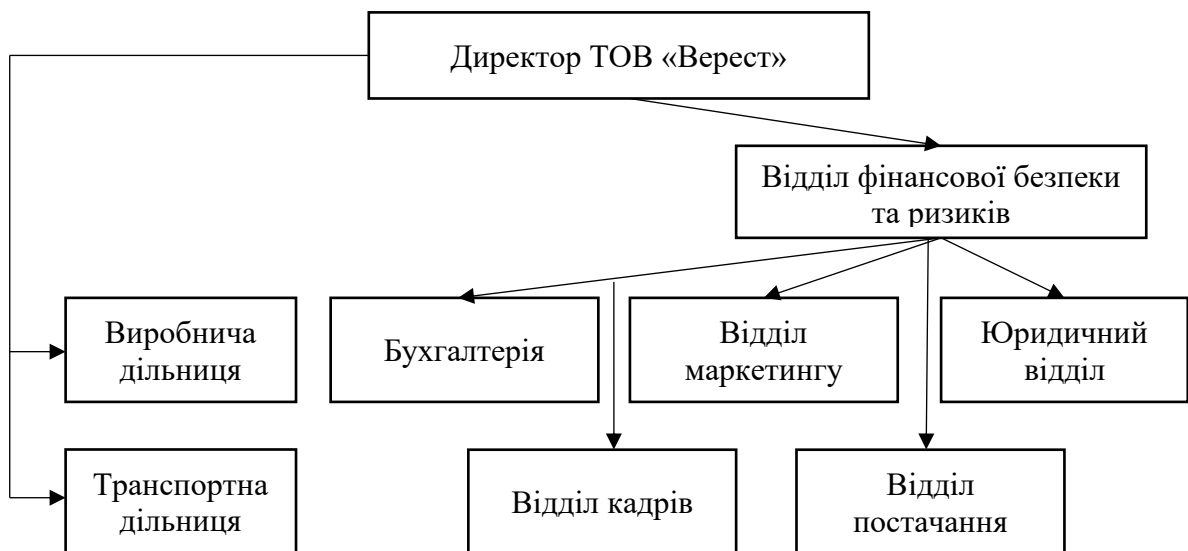

Рис. 3.4. Рекомендована організаційна структура ТОВ «Верест»

Джерело: авторська розробка

Відділ фінансової безпеки та ризиків має контролювати діяльність відділу кадрів для проведення ефективної кадрової політики, недопущення промислового шпигунства та корупції, укладання не вигідних контрактів чи порушення іншого трудового законодавства.

Відділ фінансової безпеки та ризиків має контролювати діяльність відділу постачання для того, щоб підприємство забезпечувалося кращою сировиною та напівфабрикатами за кращими цінами та не допустити цінових дисбалансів, необґрунтованих переplat за продукцію. Також відділ фінансової безпеки та ризиків має перевіряти ділову репутацію постачальників і контролювати розрахунки з ними.

До обов'язків відділ фінансової безпеки та ризиків має належати контроль за ринком, станом економічної кон'юнктури, співпраця з державними органами, в тому числі правоохоронними органами, силовими тощо. Окремо відділ фінансової безпеки та ризиків має досліджувати стан фінансового ринку.

Для діяльності відділу фінансової безпеки та ризиків має бути розроблено або придбане програмне забезпечення, що проводить аналіз показників фінансових ризиків, аналіз відхилення планових та фактичних показників, аналіз показників конкурентів. Також підприємству рекомендовано обрати методику управління фінансовою безпекою та оцінки ризиків.

Загалом основні повноваження новоствореного відділу фінансової безпеки та ризиків ТОВ «Верест» будуть наступними:

- залучення до розробки стратегії розвитку підприємства та оцінки на предмет відповідності вимогам фінансової безпеки і ризиковості стратегії розвитку підприємства,
- надання управлінню підприємством інформації про поточний стан фінансової безпеки і потенційні ризики,
- розрахунок лімітів ризиків та формування планових показників за основними напрямками діяльності, фінансовими операціями тощо;

- залучення до ціноутворення на основну продукцію та тарифів на допоміжні послуги (транспортування), що активно реалізується у діяльності ТОВ «Верест»,
- забезпечення виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю ризиків на всіх організаційних рівнях та за всіма фінансовими операціями підприємства,
- оцінка можливих заходів від мінімізації ризиків, що надходять від структурних підрозділів,
- розробка внутрішніх документів, які будуть визначати основні права та обов'язки відділу фінансової безпеки та ризиків, а також управління ризиками ТОВ «Верест» та узгодження даних документів з Статутом підприємства, основними внутрішніми документами та положеннями. Якщо керуватися рекомендаціями від НБУ, то набір документів має бути наступний (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Рекомендований склад внутрішніх документів з управління ризиками та фінансовою безпекою ТОВ «Верест»

Джерело: авторська розробка

На рисунку наведена та адаптована з позиції ієрархії, тому всі документи мають відповідати положенням Статуту у редакції від 06.11.2025 року (нова редакція), далі слідує Декларація схильності до ризиків, де мають бути визначені допустимі для підприємства рівні ризиків (на нашу думку, у декларації мають бути описані основні показники та їх до ризикові рівні, наприклад, ВОК вимірюється позитивним значенням, а його відношення до власного капіталу до оборотних активів понад 10%, значення коефіцієнта абсолютної ліквідності не менше нижньої межі нормативного значення, значення коефіцієнта фінансової стійкості не менше нижньої межі нормативного значення, прибутковість діяльності та інші показники, які вважає за доцільне додати підприємство та не менше одного показника за кожною з груп фінансових коефіцієнтів.

Кодекс поведінки (етики) визначає норми поведінки фахівців підприємства та керівництва під час управління ризиками та відповідальність у разі, коли фахівці та керівництва порушує етичні норми, в тому числі приховує, замовчує ризикові події, не повідомляє керівництво про потенційні ризики, порушує умови конфіденційності внутрішньої інформації, займається шахрайством, промисловим шпигунством тощо.

Стратегія управління ризиками та управління фінансовою безпекою – це документ, в якому деталізуються положення управління ризиками, процесні особливості та обов'язки різних учасників на основі цілісного підходу. Всі працівники підприємства повинні докладати зусилля для мінімізації ризиків та забезпечення фінансової безпеки.

Керуючись рекомендаціями від НБУ рекомендуємо для ТОВ «Верест» сформуванню управління ризиками та фінансовою безпекою за трьома лініями:

- перша лінія формується на рівні структурних підрозділів та фахівця всіх відділів мають бути агентами з управління ризиками та ідентифікувати їх на рівні своїх підрозділів: виробнича дільниця (ризик браку продукції, порушення технологічних процесів, не виконання плану вироблення продукції), відділ реалізації (ризик не виконання плану відвантаження продукції, ризик невчасної

оплати за реалізовану продукцію, ризик не реалізації продукції та псування її на складах підприємства), бухгалтерія (фінансові ризики, в тому числі ризики неплатежів, порушення платіжної дисципліни, ризик порушення податкового законодавства та недостовірної фінансової звітності), відділ постачання (ризик постачання не якісної сировини, брак сировини), відділ кадрів (велика плинність кадрів, не укомплектованість штату працівників), відділ маркетингу (зменшення попиту на продукцію, втрата ринкових позицій, неетичні дії конкурентів та порушення етики ведення бізнесу), юридичний відділ,

- друга лінія формується на рівні рекомендованого до створення нами відділу фінансової безпеки та ризиків;

- третя лінія формується на рівні з незалежних аудиторів, фахівців-професіоналів у галузі оцінки управління ризиками згідно стандартів: ISO 31000:2018 «Менеджмент ризиків. Принципи й керівні вказівки» та ін.;

- розроблення форм внутрішніх документів про виявлення, вимірювання, моніторинг ризиків, що обов'язкові для подачі структурними підрозділами за умови електронного документообігу тощо.

Отже, ТОВ «Верест» не мало системи у управління ризиками та фінансовою безпекою і тому сформувало сукупність ризиків. Для усунення даних ризиків першочергово потрібно запровадити ризик-орієнтоване управління, сформувати документарне супроводження (Декларація схильності до ризиків, Кодекс поведінки (етики), Стратегія управління ризиками та управління фінансовою безпекою) та кадрове забезпечення за трьома лініями з утворенням відповідального структурного підрозділу - відділ фінансової безпеки та ризиків.

Висновки до розділу 3

В Україні в сучасних умовах воєнного стану, підприємства зазнають величезних ризиків, при чому наслідки настання тих чи інших ризиків мають різну ймовірність та різну руйнівну силу для підприємства, разом з тим, на наш

погляд, важливо передбачити більшість актуальних ризиків: воєнні з високими збитками від руйнування чи пошкодження майна підприємства, погіршення логістики, інфляційні через цінову нестабільність на сировину та власну продукцію, валютні через цінову нестабільність у експортних та імпорتنих операціях, податкові через нестабільність податкового законодавства та підвищення податкового тиску, цінові через цінову нестабільність на ринку м'ясної продукції, відсоткові через коливання відсотків за користування кредитами та їх високий рівень, ринкові через порушення ринкової конкуренції. Можливі інші зовнішні ризики, проте однаково потребують розроблення політики мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку..

Основні загрози фінансовій безпеці ТОВ «Верест»: 1) зменшення доходів у 2024 році та втрата конкурентних позицій, 2) збільшення адміністративних та витрат на збут непропорційно до обсягів реалізації; 3) зменшення показників рентабельності активів і капіталу, чистої рентабельності продажу, 4) проблеми з ліквідністю у частині недостатності абсолютної ліквідності та перевищення поточної ліквідності, 5) відсутність ВОК, РК у розмірі, достатньому для фінансування запасів, 6) зменшення продуктивності праці, 7) погіршення ділової активності та погіршення платіжної дисципліни з боку ТОВ «Верест», 8) відсутність організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою та ризиками.

Основні заходи з усунення фінансових ризиків та покращення фінансової безпеки: докапіталізація від власників, довгостроковий кредит від банку, короткостроковий кредит від банку, оптимізація дебіторської заборгованості за державною програмою «Доступний факторинг».

Для усунення фінансових ризиків першочергово потрібно запровадити ризик-орієнтоване управління, сформувавши документарне супроводження (Декларація схильності до ризиків, Кодекс поведінки (етики), Стратегія управління ризиками та управління фінансовою безпекою) та кадрове забезпечення за трьома лініями з утворенням відповідального структурного підрозділу - відділ фінансової безпеки та ризиків.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена узагальненню теоретичних положень оцінки фінансових ризиків в системі управління фінансовою безпекою підприємства та розробка практичних рекомендацій з управління фінансовою безпекою. За результатами дослідження зроблено наступні висновки:

Узагальнено сутність фінансової безпеки як складової частини (ланки) економічної безпеки та визначається як стан фінансових ресурсів, що забезпечує ефективність, платоспроможність, фінансову стійкість і незалежність підприємства в умовах внутрішніх і зовнішніх ризиків. Фінансова безпека відображає здатність підприємства ефективно управляти фінансовими відносинами, протистояти фінансовим ризикам та забезпечувати сталий розвиток підприємства у довгостроковому періоді. Узагальнено підходи до управління фінансовою безпекою підприємства.

Визначено вплив фінансових ризиків на фінансову безпеку підприємства. Фінансовий ризик виникає кожного разу, коли підприємство приймає участь у фінансових відносинах та виступає у ролі продавця чи покупця, страхувальника, кредитора чи позичальника, платника податків, емітента цінних паперів чи інвестора. Таким чином, будь яка фінансова операція чи участь у фінансових відносинах має потенційний ризик негативних наслідків, втрат, погіршення фінансового стану тощо. Залежно від обставин виникнення фінансові ризики поділяються на внутрішні та зовнішні, але вони обов'язково впливають на стан фінансової безпеки підприємства.

Узагальнено методичні підходи до оцінки фінансових ризиків підприємства, оцінка фінансового ризику та фінансової безпеки є складним аналітичним процесом чи сукупністю процесів, що полягають у визначенні показників ділової активності для визначення оборотності активів та продуктивності праці, фінансової стійкості для визначення достатності власного капіталу та постійних пасивів для фінансування поточної діяльності і інвестування, рентабельності для оцінки ефективності діяльності та ліквідності

для оцінки платоспроможності підприємства, ймовірності високого рівня платіжної дисципліни.

ТОВ «Верест» визначено як одного з провідних підприємств м'ясопереробної галузі України, що виробляє та реалізує м'ясну продукцію через власну мережу, великі роздрібні мережі: Сільпо та Ашан. Метою створення та діяльності товариства є задоволення потреб населення, держави, підприємств, установ та організацій у товарах, роботах та послугах шляхом виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг та заняття торгівельною діяльністю, створення нових робочих місць та отримання прибутку. Конкурентні переваги ТОВ «Верест»: підприємство присутнє на ринку вже більше 20-ти років, досвід міжнародного експорту в Грузію та Молдову, найбільше в області підприємство в м'ясопереробній галузі.

Проведено аналіз та зроблено висновок, що діяльність ТОВ «Верест» є прибутковою та ефективною за умови формування доходів та витрат. За 2021-2024 роки збільшилися рентабельність продукції за валовим прибутком та валова рентабельність продажу, зменшилися показники рентабельності: рентабельність операційної діяльності, операційна рентабельність продажу (-0,5 в.п.), чиста рентабельність продажу, економічна рентабельність капіталу, фінансова рентабельність, рентабельність оборотних активів, рентабельність виробництва.

Проведено оцінку фінансових ризиків та загроз фінансової безпеки ТОВ «Верест» за показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності тощо. Основні загрози фінансовій безпеці ТОВ «Верест»:

- 1) зменшення доходів у 2024 році та втрата конкурентних позицій,
- 2) збільшення адміністративних та витрат на збут не пропорційно до обсягів реалізації;
- 3) зменшення показників рентабельності активів і капіталу, чистої рентабельності продажу,
- 4) проблеми з ліквідністю у частині недостатності абсолютної ліквідності та перевищення поточної ліквідності,
- 5) відсутність ВОК, РК у розмірі, достатньому для фінансування запасів,
- 6) зменшення продуктивності праці,
- 7) погіршення ділової активності та погіршення

платіжної дисципліни з боку ТОВ «Верест», 8) відсутність організаційного забезпечення управління фінансовою безпекою та ризиками.

Обґрунтовано напрями зменшення негативного впливу зовнішніх фінансових ризиків на діяльність ТОВ «Верест». Найбільш актуальні ризики на 2025-2026 рр.: воєнні з високими збитками від руйнування чи пошкодження майна підприємства, погіршення логістики, інфляційні через цінову нестабільність на сировину та власну продукцію, валютні через цінову нестабільність у експортних та імпорتنих операціях, податкові через нестабільність податкового законодавства та підвищення податкового тиску, цінові через цінову нестабільність на ринку м'ясної продукції, відсоткові через коливання відсотків за користування кредитами та їх високий рівень, ринкові через порушення ринкової конкуренції. Можливі інші зовнішні ризики, проте однаково потребують розроблення політики мінімізації негативного впливу на фінансову безпеку..

Розроблено перспективи мінімізації внутрішніх фінансових ризиків та підвищення фінансової безпеки: докапіталізація від власників (позитивний вплив на можливості фінансування запасів і забезпечення безперебійного виробництва, забезпечення абсолютної ліквідності, проте знизиться до не критичного рівень фінансової стійкості, рентабельності), довгостроковий кредит від банку (позитивний вплив на можливості фінансування запасів і забезпечення безперебійного виробництва, забезпечення абсолютної ліквідності, проте знизиться до не критичного рівень фінансової стійкості, до мінімального рівня знизиться рівень рентабельності), короткостроковий кредит від банку (позитивний вплив на можливості фінансування запасів і забезпечення безперебійного виробництва, забезпечення абсолютної ліквідності, проте знизиться до не критичного рівень фінансової стійкості, до мінімального рівня знизиться рівень рентабельності за кредиту із платою 16,7% та збитковість формується за кредиту зі ставкою 17,2%), оптимізація дебіторської заборгованості за державною програмою «Доступний факторинг»

(позитивний вплив на забезпечення абсолютної ліквідності, інші показники (фінансова стійкість, рентабельність) не зміняться).

Обґрунтовано рекомендації формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства через запровадження ризик-орієнтованого управління, формування документарного супроводження (Декларація схильності до ризиків, Кодекс поведінки (етики), Стратегія управління ризиками та управління фінансовою безпекою) та кадрового забезпечення за трьома лініями з утворенням відповідального структурного підрозділу - відділ фінансової безпеки та ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 р. № 780. URL: kmu.gov.ua/npras/pro-skhvalennia-osnovnykh-prohnoznykh-makropokaznykiv-ekonomichnoho-i-s780280624
2. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління ризиками надавача нефінансових платіжних послуг та внесення зміни до Положення про вимоги до системи управління надавача фінансових платіжних послуг: Постанова Національного Банку України від 02.07.2025 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0073500-25#Text>
3. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Національного Банку України від 11.06.2018 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>
4. Про затвердження переліку воєнних та політичних ризиків та Умов і порядку страхування (перестраховування) воєнних та політичних ризиків під час здійснення видів діяльності Експортно-кредитного агентства: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2024 р. № 388. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/388-2024-%D0%BF#Text>
5. Березянко, Т., Костриця, О., & Дорошенко, В. (2022). Фінансовий ризик при формуванні стратегії сталого розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*, (35). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-1>
6. Бізнес під час війни. Chameleon Soft:. 2023. URL: <https://chm-s.com/biznes-vo-vremya-vojny/> (дата звернення: 22.07.2024).
7. Біланчук І. М. Аналіз світового досвіду забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 74-80. Режим доступу:

8. Бойко С. В., Драган О. О. Декомпозиція макрофінансових ризиків аграрних підприємств. *Вісник Одеського національного університету*. Серія : Економіка. 2017. Т. 22, Вип. 6. С. 105-109.

9. Біланчук І. М. Оцінка інформаційно-аналітичного забезпечення системи фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання України. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія : Економіка. 2024. № 34. С. 26-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2024_34_6

10. Боровик М. В., Запорожець Г. В. Організаційні аспекти формування системи фінансово-економічної безпеки суб'єктів. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Економічні науки. 2025. № 2(1). С. 45-50.

11. Варналій З. С., Чеберяко О. В., Микитюк О. П., Бондаренко С. М. Актуалітети фінансової безпеки суб'єктів підприємництва України в умовах війни та повоєнний час. 2024. № 1. С. 123-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ao_2024_1_10

12. Возняк Г. В., Шопська Ю. К. Пріоритети та інструментарій зміцнення фінансової безпеки сектора малого підприємництва в умовах нестабільності. *Проблеми економіки*. 2024. № 1. С. 96-101.

13. Дерменжі Д.Ф. Визначення сутності фінансових ризиків та основних методів їх оцінки в умовах нестабільної ринкової економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 25. С. 71-74

14. Дубинська О., Фокін О. Методичні засади аудиту фінансової звітності як складника фінансової та економічної безпеки в умовах воєнного стану. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. Вип. 6. С. 281-299

15. Євстахевич В. Л., Комар В. М., Гармаш Р. В., Ожибко В. Б., Воїнський Н. В., Давидович М. І. Ключові ризики функціонування підприємств харчової промисловості в умовах війни. *Академічні візії*. 2024. Випуск 27/2024. С. 1-9.

16. Захарова Н. Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. *Бізнес Інформ*. 2023. № 1. С. 203-209.

17. Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Костецький В. В., Кнейслер Е. Г. Вплив воєнних ризиків на фінансову безпеку суб'єктів господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 1. С. 37-43.

18. Коваль Н. І., Корніюк К. В. Забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах війни: проблеми та особливості. *Агросвіт*. 2024. № 4. С. 152-158.

19. Коваль М. І. Управління фінансовою безпекою України в умовах деструктивного впливу екзистенційних кризових факторів, пов'язаних з російською агресією. *Публічне урядування*. 2022. № 5. С. 34-39

20. Кондратенко Н. О., Трембач Р. П. Теоретико-методичні основи управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів підприємницької діяльності. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія : Економіка. 2024. № 34. С. 56-61

21. Коршикова Р. С., Бірюк О. Г. Оцінка стану економічної безпеки підприємства на основі фінансової та управлінської звітності. *Ефективна економіка*. 2024. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_8_49

22. Кузнєцов К. В., Сасенко О. В. Фінансові інструменти реалізації заходів із забезпечення стійкості та безпеки територіальних громад в умовах сучасних викликів. *Фінанси України*. 2025. № 2. С. 103-115.

23. Кулаковська Т.А., Петкова Д.Ф. Оцінка впливу та управління фінансовими ризиками на підприємствах харчової галузі. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 414 – 418

24. Лавренюк Т. Вартісні чинники забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2025. № 1. С. 97-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2025_1_13

25. Лагунов К. В. Аналіз фінансового стану як інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 3. - С. 163-167.

26. Ліхоносова Г. С. Управління фінансовою безпекою: маркетинг наявних резервів та потенціалів. *Часопис економічних реформ*. 2025. № 1. С. 77-86.
27. Лошенко О. В., Мурована Т. О. Ризики ведення бізнесу в умовах воєнного стану та шляхи їх подолання. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. С. 1-17.
28. Лупенко Ю. О., Радіонов Ю. Д. Фінансова безпека в умовах війни і в період повоєнного відновлення України. *Економіка України*. 2024. № 10. С. 45-65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2024_10_5
29. Метеленко Н., Глушчевський В., Попова А., Оглобліна В., Сіліна І. Виклики та загрози фінансовій безпеці держави під час повномасштабної війни. *Humanities studies*. 2025. Вип. 22. С. 262-273.
30. Метеленко Н., Сіліна І., Попова А., Афонов Р. Оптимізація фінансової безпеки промислового підприємства в епоху цифровізації за допомогою інформаційно-аналітичних технологій. *Humanities studies*. 2024. Вип. 18. С. 163-175. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/humst_2024_18_19
31. Надточій І. І., Крамаренко І. С., Гришина Н. В. Хмарні технології як інструмент ефективного управління фінансово-економічною безпекою та HR-технологіями в умовах цифровізації. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 187-191. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2024_190_36
32. Наконечна Н. В., Градюк Н. М. Прибутковість як ключова характеристика забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Innovation and Sustainability*. - 2024. - Iss. 2. - С. 69-75.
33. Нейков С.О., Пашали Є.О. Порівняльна характеристика наукових підходів до визначення та типологізації фінансових ризиків. *ECONOMICS*. №3(73), 2024. С. 113-120.
34. Нікіфоров П. О., Марусяк О. В. Роль цифрових технологій у зміцненні фінансової безпеки підприємств: можливості, виклики та стратегічні підходи до впровадження. *Ефективна економіка*. 2025. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2025_5_31

35. Огренич Ю. О., Зайцев Є. А. Стан та забезпечення фінансово-економічної безпеки промислових підприємств в умовах цифровізації економіки. *Економічний простір*. 2024. № 189. С. 12-18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2024_189_4

36. Олійник Т. І., Жураковська А. В. Ринок праці в Україні під час війни. *Young Scientist*. 2024. № 125. С. 121-125.

37. Онищенко І. О. Побудова кореляційно-регресійної моделі дослідження фінансової безпеки ТОВ "ТОП-ТЕКС". *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 7. С. 44-46.

38. Пахомова І. Г. Удосконалення практики оцінки фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2025. № 11. С. 129–134.

39. Петрова Н. Ф. Методичне забезпечення оцінки ризиків підприємства. *Соціальна економіка*. 2015. № 2. С. 148-153.

40. Підлипна Р.П. Підлипний Ю.В. Мостів Д.М. використання статистичних методів при оцінці фінансових ризиків. *Економічний простір*. №200, 2025 С. 84-89.

41. Полянський В. О. Теоретичні аспекти фінансової безпеки та її підсистем у контексті дослідження сценарного аналізу впливу "шоків". *Бізнес Інформ*. 2024. № 7. С. 21-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2024_7_4

42. Полянський В. О. Формування переліку показників аналізу фінансової безпеки макроекономічних систем в контексті глобалізаційних викликів. *Ефективна економіка*. 2024. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_63

43. Серeda О. О. Оцінювання фінансової безпеки корпоративних підприємств в умовах цифрової економіки. *Часопис економічних реформ*. 2025. № 2. С. 105-112.

44. Тараруєв Ю. О., Рудаченко О. О., Коненко В. В.. Управління капіталом як елемент фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_11_7

45. Томашук, І., Томашук, І. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. №39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64>

46. Тригубченко А. В. Фінансові ризики та їх управління в корпоративному секторі. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2024. № 6. С. 43-52.

47. Утенкова К. О. Теоретичний базис формування механізму регулювання фінансової безпеки суб'єкта господарювання. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_11_3

48. Федорович І. М., Рудич В. С. Інноваційні технології у забезпеченні фінансової безпеки підприємств реального сектора економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 2. С. 165-172.

49. Іванов Ю. Б. Фінансова безпека підприємства та податкове планування. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Економічні науки. 2024. № 9(2). С. 157-162.

50. Халатур С. М., Грабчук О. М., Шевчук В. В. Оптимізація фінансової безпеки підприємств на шляху подолання ризиків їх функціонування. *Агросвіт*. 2024. № 21. С. 21-26.

51. Черьомухіна О. К., Чалюк Ю. О. Ринок праці під час війни: стан та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. С. 1-9.

52. Шевченко Н. В., Копитко М. І. Управління проектами як складова операційного менеджменту та забезпечення достатнього рівня фінансової безпеки підприємства. *Соціальна економіка*. 2025. Вип. 70. С. 94-101.

**Додатки
ДОДАТОК А**

Фінансова звітність ТОВ "Верест" за 2021 рік

*Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Актив*

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4 463.00	3 061.00
Основні засоби	1010	41 905.00	49 030.00
первісна вартість	1011	60 639.00	70 416.00
знос	1012	18 734.00	21 386.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	46 368.00	52 091.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	25 778.00	44 318.00
Виробничі запаси	1101	25 446.00	43 282.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	332.00	1 036.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрашування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 358.00	10 402.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	8.00	10.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
із внутрішніх розрахунків	1145	4.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 332.00	1 110.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 319.00	986.00
Готівка	1166	93.00	109.00
Рахунки в банках	1167	1 226.00	877.00
Витрати майбутніх періодів	1170	24.00	18.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	31 823.00	56 844.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	78 191.00	108 935.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	20 133.00	50 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	31 787.00	36 676.00
Неоплачений капітал	1425		21 367.00
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	51 920.00	65 309.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	14 782.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	14 782.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	8 466.00	26 174.00
розрахунками з бюджетом	1620	1 838.00	1 016.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	257.00	273.00
розрахунками зі страхування	1625	163.00	252.00
розрахунками з оплати праці	1630	998.00	1 366.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	24.00	14 818.00
Усього за розділом III	1695	11 489.00	43 626.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	78 191.00	108 935.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	246 748.00	179 206.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	224 459.00	162 882.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	22 289.00	16 324.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	42.00	238.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	7 674.00	6 105.00
Витрати на збут	2150	7 828.00	5 076.00
Інші операційні витрати	2180	759.00	748.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	6 070.00	4 633.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		0.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	6 070.00	4 633.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 181.00	-935.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4 889.00	3 698.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 889.00	3 698.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	166 061.00	117 121.00
Витрати на оплату праці	2505	35 653.00	26 518.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	7 543.00	5 677.00
Амортизація	2515	2 892.00	2 492.00
Інші операційні витрати	2520	759.00	748.00
Разом	2550	212 908.00	152 556.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

ДОДАТОК Б
Фінансова звітність ТОВ "Верест" за 2022 рік
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 061.00	2 927.00
Основні засоби	1010	49 030.00	48 415.00
первісна вартість	1011	70 416.00	72 833.00
знос	1012	21 386.00	24 418.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	52 091.00	51 342.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	44 318.00	53 956.00
Виробничі запаси	1101	43 282.00	48 077.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	1 036.00	5 879.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10 402.00	12 494.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	10.00	582.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 110.00	2 115.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	986.00	2 622.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Готівка	1166	109.00	225.00
Рахунки в банках	1167	877.00	2 397.00
Витрати майбутніх періодів	1170	18.00	102.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	56 844.00	71 871.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	108 935.00	123 213.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50 000.00	50 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	36 676.00	41 286.00
Неоплачений капітал	1425	21 367.00	10 759.00
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	65 309.00	80 527.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	26 174.00	23 426.00
розрахунками з бюджетом	1620	1 016.00	2 956.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	273.00	424.00
розрахунками зі страхування	1625	252.00	229.00
розрахунками з оплати праці	1630	1 366.00	1 244.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	14 818.00	14 831.00
Усього за розділом III	1695	43 626.00	42 686.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	108 935.00	123 213.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	397 983.00	246 748.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	369 064.00	224 459.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	28 919.00	22 289.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	511.00	42.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	9 715.00	7 674.00
Витрати на збут	2150	12 397.00	7 828.00
Інші операційні витрати	2180	1 584.00	759.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5 734.00	6 070.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		0.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5 734.00	6 070.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 124.00	-1 181.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4 610.00	4 889.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 610.00	4 889.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	296 320.00	166 061.00
Витрати на оплату праці	2505	45 165.00	35 653.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 581.00	7 543.00
Амортизація	2515	3 167.00	2 892.00
Інші операційні витрати	2520	1 584.00	759.00
Разом	2550	355 817.00	212 908.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

ДОДАТОК В
Фінансова звітність ТОВ "Верест" за 2023 рік
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 927.00	17 015.00
Основні засоби	1010	48 415.00	54 714.00
первісна вартість	1011	72 833.00	81 711.00
знос	1012	24 418.00	26 997.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	51 342.00	71 729.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	53 956.00	49 071.00
Виробничі запаси	1101	48 077.00	43 449.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	5 879.00	5 622.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12 494.00	27 381.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	582.00	3 013.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 115.00	2 269.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 622.00	5 503.00
Готівка	1166	225.00	294.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Рахунки в банках	1167	2 397.00	5 209.00
Витрати майбутніх періодів	1170	102.00	44.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	71 871.00	87 281.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	123 213.00	159 010.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50 000.00	50 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	10 658.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	41 286.00	45 977.00
Неоплачений капітал	1425	10 759.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	80 527.00	106 635.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	23 426.00	35 065.00
розрахунками з бюджетом	1620	2 956.00	952.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	485.00
розрахунками зі страхування	1625	229.00	243.00
розрахунками з оплати праці	1630	1 244.00	1 264.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	14 831.00	14 851.00
Усього за розділом III	1695	42 686.00	52 375.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	123 213.00	159 010.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	463 277.00	397 983.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	425 267.00	369 064.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	38 010.00	28 919.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	320.00	511.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	11 203.00	9 715.00
Витрати на збут	2150	18 795.00	12 397.00
Інші операційні витрати	2180	2 344.00	1 584.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5 988.00	5 734.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		0.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	5 988.00	5 734.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 297.00	-1 124.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	4 691.00	4 610.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 691.00	4 610.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	324 172.00	296 320.00
Витрати на оплату праці	2505	53 919.00	45 165.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	11 436.00	9 581.00
Амортизація	2515	3 097.00	3 167.00
Інші операційні витрати	2520	2 344.00	1 584.00
Разом	2550	394 968.00	355 817.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

ДОДАТОК Г
Фінансова звітність ТОВ "Верест" за 2024 рік
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	17 015.00	27 414.00
Основні засоби	1010	54 714.00	68 959.00
первісна вартість	1011	81 711.00	98 000.00
знос	1012	26 997.00	29 041.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	71 729.00	96 373.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	49 071.00	56 290.00
Виробничі запаси	1101	43 449.00	51 909.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	5 622.00	4 381.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	27 381.00	31 969.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	3 013.00	741.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 269.00	1 605.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 503.00	6 179.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Готівка	1166	294.00	63.00
Рахунки в банках	1167	5 209.00	6 116.00
Витрати майбутніх періодів	1170	44.00	11.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	87 281.00	96 795.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	159 010.00	193 168.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50 000.00	72 891.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	10 658.00	1 760.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	45 977.00	51 830.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	106 635.00	126 481.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Усього за розділом II	1595	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	35 065.00	42 940.00
розрахунками з бюджетом	1620	952.00	4 089.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	485.00	264.00
розрахунками зі страхування	1625	243.00	972.00
розрахунками з оплати праці	1630	1 264.00	3 666.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	14 851.00	15 020.00
Усього за розділом III	1695	52 375.00	66 687.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	159 010.00	193 168.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	370 712.00	463 277.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	313 566.00	425 267.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	57 146.00	38 010.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	227.00	320.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	16 046.00	11 203.00
Витрати на збут	2150	32 923.00	18 795.00
Інші операційні витрати	2180	1 200.00	2 344.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	7 204.00	5 988.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		0.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	7 204.00	5 988.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 351.00	-1 297.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5 853.00	4 691.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 853.00	4 691.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	178 690.00	324 172.00
Витрати на оплату праці	2505	80 211.00	53 919.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	17 024.00	11 436.00
Амортизація	2515	2 972.00	3 097.00
Інші операційні витрати	2520	1 200.00	2 344.00
Разом	2550	280 097.00	394 968.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		